

MÄRTS

ORIENTEERUJA ORIENTEERUJA

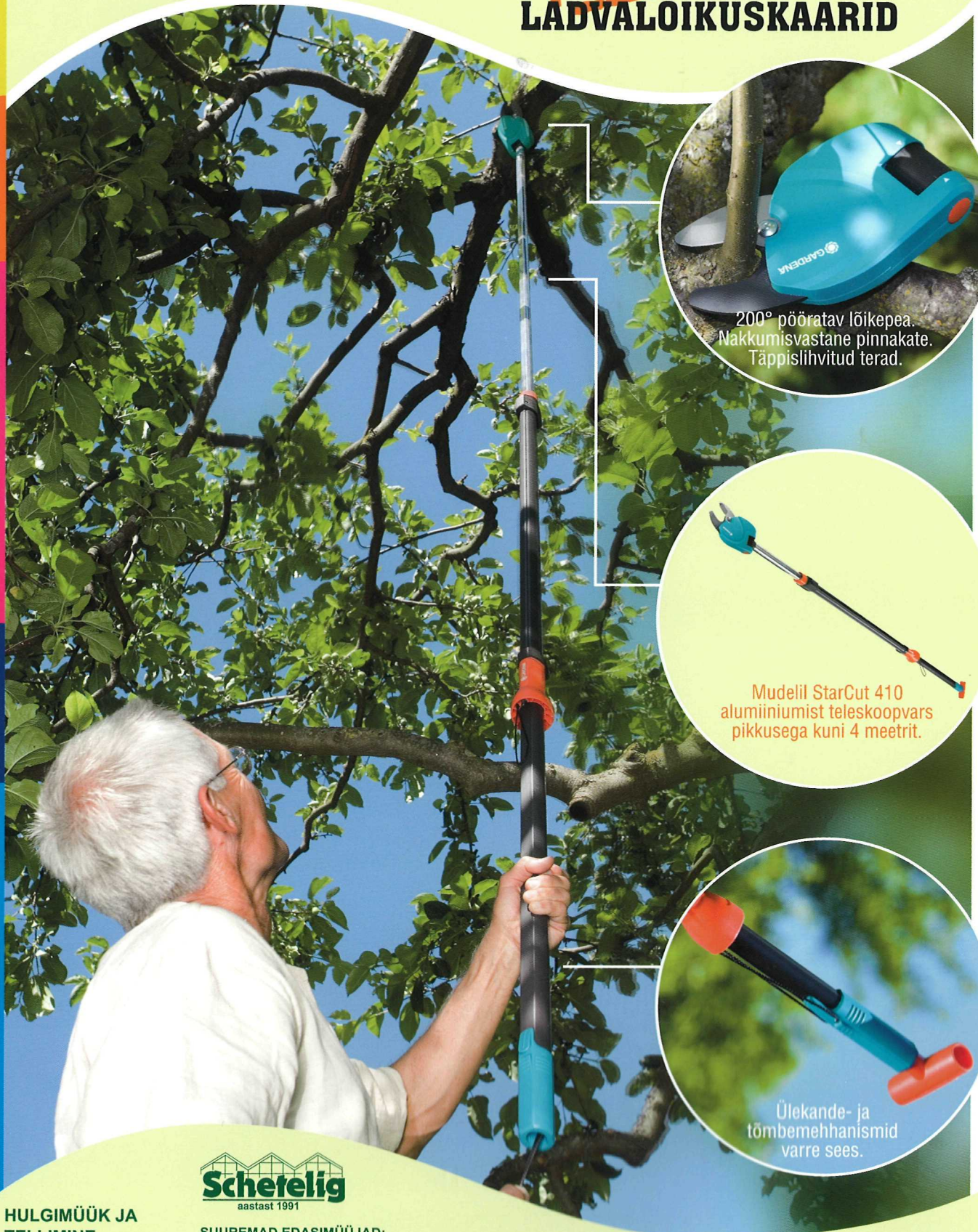
2007

nr.1 /98

SUUSAORIENTEERUJAD

MOSKVAS ja AUSTRIAS

LADVALÕIKUSKÄÄRID

200° pööratav lõikepea.
Nakkumisvastane pinnakate.
Täppsilhvitud terad.

Mudelil StarCut 410
alumiiniumist teleskoopvars
pikkusega kuni 4 meetrit.

Ülekande- ja
tõmbemehhanismid
varre sees.

Schetelig
aastast 1991

**HULGIMÜÜK JA
TELLIMINE**

Ehitajate tee 148A
13517 Tallinn
Tel. 651 2950, 6512971
Faks. 651 2970, e-post:
schetelig@schetelig.ee
www.gardena.com

SUUREMAD EDASIMÜÜJAD:

TALLINN: ESPAK; EHITUS SERVICE; LAAGRI EHITUSMARKET; K-Raua ACE; CERES; HANSAPLANT, Kiili vald; SEEMI; PIRITA AIA- ja METSATEHNIKA KAUPlus; RAFIMI AIA- ja LILLEKAUBAD; PRISMA; KODUEXTRA; SELVER; ANGRÖÖ EHITUSMATERJALID; HORTES aianduskeskus; **TARTU:** EHITUS SERVICE; **PÄRNU:** FORAL, Savi 3; DECORA, Riia mnt.2B; **RAKVERE:** NURGA ÄRI/ DECORA, Narva mnt. 24; EHITUS SERVICE, Ringtee 2; **VILJANDI:** EHITUS SERVICE, Reinu tee 29A; KAUPlus AED, Jakobsoni 13; AL NURGA AIAKESKUS, Puidu 17a; **KURESSAARE:** AGRICENTER, Tallinna mnt. 61A; **JÕHVI:** NURGA AIAKESKUS, Tammsaare 55; **PÕLVA:** EHITUS SERVICE, Jaama 12a; **VÕRU:** AED ja KODU, Jüri 74; **HAAPSALU:** HAVI KESKUS Jaama 13; **PAIDE:** AIANDUSKAUBAD, Keskk-Väljak 10; **KEILA:** EHITUSMARKET, Paldiski mnt. 33A; **TAPA:** AL AIAKESKUS; **RAPLA:** AIA ÄRI, Viljandi mnt. 3; **KÄRDLA:** FAASION EHITUSMATERJALID, Põllu 32

PRINTCENTER

TRÜKIB ORIENTEERUJAT

SISUKORD:

- 4** Lühidalt
5 Suusa-O MM suurlinnas
8 Venelased taas perestroika lainel

- 9** Noored ja juuniorid
Austria mägedes
11 Kahenädalane orienteerumisenägu

- 14** Rogaini-idu
16 Koosjooksu meenutusi
18 Koosjooksust ausa spordi põhimõtteni

- 20** Ümmargusi arve o-raja kõrvalt
23 Seiklusmäng vanalinnas
24 Jalgade koormuse jaotuse analüüs
25 Võistluskutsed
30 Juhatuse otsused
31 Aprillikuu võistlused

Esikaanel:
 Mirjam Rauba juunioride MM-il Austrias.
 Foto: Raul Kudre

Järgmine Orienteeruja ilmub:
 nr 2/99 mais 2007

Kaastööd Orienteerujasse nr 2 saata hiljemalt 20. aprilliks.

Väljaandja: Eesti Orienteerumislit www.orienteerumine.ee
 Peatoimetaja: Arvo Saal, tel 5531 235 arvo.saal@mail.ee
 Toimetus: ajakiri@orienteerumine.ee
 Sixten Sild, Maret Vaher, Jürgen Einpaul,
 Mihkel Järveoja, Kaidi Ruusalepp
 Keeletoimetaja: Aili Miks
 Kujundaja: Riju Johanson
 Kojukanne: Eesti Post
 Tellimine: Eesti Orienteerumislit
eol@orienteerumine.ee, tel/faks 6398 681

Tellimishind aastaks 200 krooni. Arveldusarve: 10220034030010 Eesti Ühispank

Toimetusel on õigus kirju ja kaastööd nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastööd ei retsenseerita ega tagastata.

Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.

Ajakiri Orienteeruja ilmub 7 korda aastas.

Suusad nurka ja Jüriööle!

Meie paljukannatanud suusaorienteerumine sai järjekordse löögi osaliseks. Kliima globaalne soojenemine lõi nii valusalt, et Eesti meistrivõistlused jäid esialgsel ajal – jaanuaris, ja ka reservajal – märtsis pidamata.

Kuigi vahepeal oli 5 nädalat korralikku talveilma, ei julgenud me Eesti MV pidada, sest paljud suusaorienteerujad kipuvad eelistama korralikku suusavõistlust orienteerumisüritusele. Ka Venemaal toimunud suusaorienteerumise MM-võistluste tõttu oli kaks parimat nädalavahetust kinni.

Vähemalt tänaseni on enamus EOLi juhatuse liikmeid toetanud mõtet, et Eesti MV-i peab meie paremik saama osaleda. Võib-olla on käes aeg need põhimõtted ümber vaadata. Kas 2-3 meesvõistleja osalemisrõõm MM-võistlustel või 150-200 suusaorienteerujaga kolmel erineval alal toimuvad Eesti meistrivõistlused – sellised on meie valikud! Kalendris rohkem ruumi ei ole ja lumiseid nädalavahetusi kipub väga väheseks jääma. Siiski saame tänava veekord üritada 2007. aasta Eesti suusaorienteerumise meistrivõistluste korraldamist. Peame vaid suvehooaja lõpu ära ootama ja ehk õnnestubki detsembri lõpus medalid välja jagada. Meie orienteerumisajalugu mäletab mitmeid selliseid juhtumeid.

14. märts on emakeelepäev. Vahetult enne seda toimunud EOLi orienteerumisjooksu ja reeglite toimkonna koosolekul tehti ettepanek muuta alates 2008. aasta hooajast meie võistlusklasside tähiseid emakeelseteks. H(härrad) ja D(daamid) asemel tuleks kasutusele M(mehed) ja N(naised).

Mäletan, et aastaid tagasi olidki võistlusklassid tähistatud M ja N. Kui taasisesiseisvunud Eestis kehtestati uued, IOF võistlusreeglite alusel tehtud reeglid, võeti kasutusele rahvusvahelised, saksa keelse taustaga võistlusklasside tähised H ja D. Alates 2007. a. on rahvusvahelistes reeglites lubatud ainult ingliskeelsed klassitähised M ja W, mistõttu oleks meilgi muudatusteks õige hetk. EOLi üldkogul toimunud kiirküsitlusel toetas ¾ osalejatest eestikeelsetele võistlusklassitähiste kasutuselevõttu. Kuna 2007.a. võistlusjuhendid on valmis ja avaldatud, peeti otstarbekaks teha muudatused alates järgmisest võistlushooajast.

EOLi kevadine üldkogu Viinistust tegi kokkuvõtteid mullusest eelarveaastast ja võttis vastu tänavuse eelarve. 2006. aasta oli meile edukas nii sportlike tulemustelt kui ka majanduslikult. EOLi rahaline seis on tugev ja stabiilne. Oleme suutnud rohkem panustada tippudele ja tänu riigipoolsele tugevale toele ka juunioride- ja noortetööle. Oleme saanud arvestatavat toetust "Liigi kaardiga" projektile, mis võimaldab tuua orienteerumima eelkõige noori.

Käesoleval aastal on eelarve eelmisest kümnekonna protsendi võrra suurem. Eelarves on vahendid alates sügisest ühe uue palgalise töökoha loomiseks EOLi kontorisse. Selle mõte on lasta tegevjuhil vabamalt tegutseda. Täna kulub Tõnu Lauteril paratamatult palju aega kõikvõimalikule aruandlusele ja paberitööle. Ja seoses Eesti riigi ja (spordi)bürokraatia arenguga on karta, et paberitöö maht aina kasvab. Täpsem informatsioon uue töötaja tööülesannete ja töötingimuste kohta ilmub edaspidi ajakirjas "Orienteeruja".

Orienteerujate kevadpidu, Jüriöö jooks Toilas tuleb eriline. Ida-Virumaa on kahjuks väga harva korraldanud suuri orienteerumisvõistlusi. Peale on kasvanud põlvkond, kes pole seal kandis võistelnudki! Ka vanadel tegijatel tasuks üle aasta(kümne)te sealsete orienteerumismaastikega tutvust teha. Kohtumiseni Jüriöö!

Leho Haldna
 18.03.2007

Orienteeruja nr. 1/20 ilmus 15. veebruaril 1997. aastal.

Kahel leheküljel oli juttu detsembris toimunud EOLi kongressist „Pikk pidu Türi”. Aruannetes ja sõnavõttudes räägiti tolle aja Eesti orienteerumiselu saavutustest ja probleemidest.

Leht avaldas EOLi kongressi otsuse, volikogu otsused, koondiste koostamise alused ja IOFi teated. Alates 1. jaanuarist 1997 on IOFi sekretariaat Helsingis ja peasekretäriks Barbro Rönnerg.

Orienteeruja intervjuu oli Erik Aibastiga, kelle käe all valmistusid noored MM-võistlusteks. Ajalehes oli juttu ka noorte tutvumisreisist Belgiasse MM-maastikele ning suusahooaja avavõistlustest Põlvamaal.

Saaremaa orienteerujate 25. tegevusaastast kirjutas Mait Must. Puukide eest hoiatas oma kirjutises Pille Taba.

Orienteerujas olid ka mitmed võistlusjuhendid ja 1997. aasta võistluste kalender.

Asutati Eesti Laskeorienteerumise Föderatsioon

Maardus toimus 15. märtsil Eesti Laskeorienteerumise Föderatsiooni asutamiskoosolek. Loodud organisatsioon koordineerib kogu laskeorienteerumise alast tegevust Eesti Vabariigis ja on Eestis laskeorienteerumise kui iseseisva spordiala kõrgeimaks esindusorganiks.

Asutajaliikmed valisid Föderatsiooni juhtima kolmeliikmelise juhatuse koosseisus: Armo Hiie (juhatuse esimees-president), Tõnu Lauter ja Kai Niels Willadsen.

Algaval hooajal on Eestis suurimaks laskeorienteerumise võistluseks maailma karikavõistluste etapid 29. juunist 1. juulini, kui võisteldakse sprindis, ühisstardist tavarajal ja teatevõistlustes.

SELLi mängud toimuvad Kaunases

XXIII SELL
STUDENTS GAMES
2007

XXIII SELLi mängud (Soome, Eesti, Läti, Leedu üliõpilasmängud) toimuvad tänavu 16.-20. maini Kaunases. Ühtlasi tähistatakse kümne aasta möödumist taastatud SELLi mängude jätkamisest.

Mängud algavad 16. mail festivaliga „Sport kõigile”. SELLi võistlustel on kavas 9 spordiala: kergejõustik, korvpall, orienteerumine, minijalgpall, lauatennis, ujumine, käsipall, judo ja võrkpall. Orienteerujad võistlevad tavarajal, sprindis ja teatejooksus. Osalema on oodatud kõikide ülikoolide võistkonnad ja individuaalsportlased.

Vaata ka www.sellgames-2007.com.

Orienteerujad olid paljude omavalitsuste parimate sportlaste valikus

Spordileht otsis eelmise aasta detsembris maakondade spordijuhtide ja omavalitsusjuhtide abiga kõigi Eesti linnade ja valdade kõigi aegade tuntumat ja 2006. a. parimat sportlast.

Valikusõelale jäid nii mõnedki orienteerujad, mõni neist küll teise ala esindajana. Tsiteerime Spordilehte:

Juuru vald: 2006.a. parim sportlane – Piibe Tammemäe, osales juunioride MM-il suusaorienteerumises.

Jõelähtme vald: 2006.a. parim sportlane – Jane Lauter, orienteeruja, Eesti noortemeister.

Anija vald: kõigi aegade tuntuim sportlane – Endel Põlendik, suusataja, mitmekordne Harju meister.

Saue vald: kõigi aegade tuntuim sportlane – Johannes Tasa, orienteeruja, kuuekordne NLiidu meister.

Kärkla linn: kõigi aegade tuntuim sportlane ja 2006.a. parim sportlane – Eveli Saue, laskesuusataja, olümpialane, mullu MK-etapil viies.

Noarootsi vald: 2006.a. parim sportlane – Marika Meister, orienteeruja, Läänemaa meistrivõistluste teine koht.

Tamsalu vald: 2006.a. parim sportlane – Timo Simonlatser, murdmaasuusataja, MK-etapil sprindis 15. koht.

Tapa vald: 2006.a. parim sportlane – Ain Roosimägi, suusaorienteerumine, noorte EM-i kuues koht.

Karula vald: kõigi aegade tuntuim sportlane – Sixten Sild, orienteeruja, MM-i pronks ja MK-etapi võitja.

Rõuge vald: kõigi aegade tuntuim sportlane – Karin Laine, murdmaasuusataja, 15kordne veteranide maailmameister.

Vastseliina vald: 2006.a. parim sportlane – Markus Puusepp, orienteeruja, juunioride maailmameister teatevõistlustes ja individuaalpronks.

Võru vald: 2006.a. parim sportlane – Timo Sild, orienteeruja, juunioride maailmameister teatevõistlustes.

Kanepi vald: kõigi aegade tuntuim sportlane – Maret Vaher, orienteeruja, MM-i pronks suusaorienteerumises. 2006.a. parim sportlane – Sander Vaher, orienteeruja, üliõpilaste MM-i esikümnekoht.

Põlva linn: 2006.a. parim sportlane – Mihkel Järveoja, orienteeruja, juunioride MM-i kuld teatevõistlustes.

Räpina vald: kõigi aegade tuntuim sportlane: Riju Johanson, orienteeruja, NLiidu koondislane, MM-i viies koht.

Vastse-Kuuste vald: 2006.a. parim sportlane – Liis Johanson, orienteeruja, Eesti meister.

Värska vald: kõigi aegade tuntuim sportlane – Nikolai Järveoja, orienteeruja, neljakordne NLiidu meister. 2006.a. parim sportlane – Ingrid Kala, rattaorienteeruja, EM-i 6. koht.

Sellesse nimekirja ei mahtunud aga näiteks EM-i pronksimees Olle Kärner. Tema kodukandis, Nõo vallas, on 2006.a. parimaks nimetatud Helen Reino, sulgpallur, MK-sarja B-liiga etapivõitja paarismängus.

Lätis valiti telefonihääletuse teel juba teist aastat järjest (*sic!*) populaarsemaks spordialaks orienteerumine!

2007. aasta maailmameistrivõistlused oli korraldada võtnud suusaorienteerumise suurriik Venemaa ja võistlus toimus otse imperiumi südames, Moskvast. Kui päris täpne olla, siis Moskva eeslinna Himki murdmaasuusatamise keskuses Planernajas.

Suusaorienteerumise MM

suurlinnas

TÖNIS ERM

Tulenevalt suurlinna lähedusest olid korraldajad erilist rõhku pannud nii pealtvaatajate kui ka telepubliku kaasamisele. Suusastaadioni ühes otsas kõrgus hiiglaslik ekraan, mis joonistas põnevaimad hetked suures plaanis otse kohalolijate silme ette. Võistluse meediapartneriks oli kaasatud Venemaa spordikanal, mis edastas iga päev uudised ja lühikokkuvõtted oma 100(?)miljonilisele vaatajaskonnale. Seetõttu on võimalik spekuleerida, et tegu oli kõige laiema publikuni jõudnud orienteerumissündmusega üldse.

Eesti koondis – Tõnis Erm, Taavi Nurm ja Tarvo Klaasimäe – jõudis võistluspaika kolm päeva enne esimest starti. Lisaks koondisele olid eestlastest kohal veel Sixten Sild, IOF *advisor*’i rollis ja Herje Aibast Norra koondise füsioterapeudina. Tuleb märkida, et viimane aitas tervisealase nõuga natukene kaasa ka oma sünnima poegade sooritustele.

Esimesed päevad kohapeal kulusid maastikutöö, lumeolude ja olmetingimustega tutvumiseks ning suusamäärade proovimiseks. Esimesel õhtul jälgisime kohalikust riigiteleviisioonist, kuidas eesti “natsid” peksid pronksõduri juures vaeseid venelasi. 24. veebruari õhtul kostitas uudistesaaade meid haarava reportaažiga iseisvas Eesti Vabariigi vastastest miitingutest Moskvast, Saratovist ja Samarast.

Esimeseks võistlusdistsantsiks oli sprint. Uuendusliku elemendina oli siin kasutusel võrkaedast ehitatud labürint, mida tuli raja lõpuosas läbida kaks korda. Labürinti suurus oli ligi hektar (umbes 100x100 meetrit). Kokku asusid labürintis 8 punkti, millest 4 meeste ja 4 naiste omad. Seejuures meeste ja naiste punktid olid paigutatud vaid viiemeetrise vahega, mis nõudis täpsust punktinumbri kontrollimisel. Meeste liidritele labürint olulisi erinevusi ei toonud, naiste

arvestuses langes aga Tatjana Vlassova vaid mõnisada meetrit enne finišit teiseks, suutis aga võimsa lõpuspuuriga siiski sekundilise paremusega võita.

Teine distants oli ühisstardist tavarada (*long distance*). Pikk rada oli üles ehitatud kolme ringiliseks, mille jooksul tuli läbida kokku 48 kontrollpunkti. Rajameistrite pakutud pika raja planeering oli siiski nõrk: rada ei pakkunud olulisi teevalikuid ja pigem oli tegemist pikendatud tavarajaga.

Lühirajal (*middle distance*) oli kasutusel uus maastikuosa, mis pakkus ehtsat tavarajaliikku tehnilist nikerdamist ovraaginõlvadel väänlevatel kitsastel radadel. Rada ristus neljal korral ka autoteega, mille ületuskohtades oli lumi soolast pruuniks muutunud. Selline soolane puder ei sobinud üldse kõrge floorisisaldusega suusapõhja pindainetele, mis igal ülesõidul oluliselt oma libisemist kaotasid. Individuaaldistsantsidel tegid puhta töö venelased: meestest Eduard Hrennikov ja naistest Tatjana Vlassova, mõlemad võitsid 3 kuldmedalit.

Teatepäeval valitsenud sulailm ja lõrtsisadu ei suutnud väärtata korraldajamaa üleolekut ja venelased võtsid ka siin mõlemad kullad. Suure üllatuse vormistasid aga šveitslased, kes alistusid pingelises lõpuheitluses tšehhid ning võitsid MM pronksi. Šveitsi ja Tšehhi heale sõidule andsid omapoolse tugeva panuse Soome ja Norra määrdemeistrid, kes saavutasid uisusuuskadele ideaalse pidavuse lõrtsilume tingimustes ning nii pidid juba mõlema põhjamaa avavahetuse sõitjad kurvalt tunnistama puude vahele kaugenevate konkurentide selgu. Norra teine ja Soome kolmas vahetus said suuskade peale koguni nii vihaseks, et sõitsid need puruks. Meeste esikuuk oli lõpuks Venemaa, Rootsi, Šveits, Tšehhi, Soome ja Ukraina. Ukraina lähenes viimastel kilomeetritel võimsalt Soomele, aga

26. veebruar, sprint

D21, 2,750 km, 14 KP

1. Tatjana Vlassova	RUS	13.01
2. Olga Novikova	RUS	13.02
3. Liisa Anttila	FIN	13.04
3. Tatjana Kozlova	RUS	13.04

H21, 3,700 km, 16 KP

1. Eduard Hrennikov	RUS	14.20
2. Vadim Tolstopjatov	RUS	14.33
3. Staffan Tunis	FIN	15.00
17. Tõnis Erm	EST	17.10
33. Taavi Nurm	EST	18.58
37. Tarvo Klaasimäe	EST	19.40

27. veebruar, tava

D21 14,020 km, 31 KP

1. Tatjana Vlassova	RUS	57.22
2. Hannele Valkonen	FIN	58.01
3. Reenaas Marte	NOR	58.03

H21 24,590 km, 48 KP

1. Eduard Hrennikov	RUS	1:26.49
2. Kirill Veselov	RUS	1:27.40
3. Andrei Gruzdev	RUS	1:28.14

1. märts, lühi

D21

1. Tatjana Vlassova	RUS	34.47
2. Liisa Anttila	FIN	35.45
3. Natalia Tomilova	RUS	36.14

H21

1. Eduard Hrennikov	RUS	46.56
2. Staffan Tunis	FIN	47.11
3. Kirill Veselov	RUS	47.36
29. Tõnis Erm	EST	55.00
46. Taavi Nurm	EST	1:01.22
58. Tarvo Klaasimäe	EST	1:08.27

02. märts, teade

D21

1. RUS	1:17.30
Olga Ševtšenko	26.52
Natalia Tomilova	26.12
Tatjana Vlassova	24.26
2. FIN	1:19.53
Hannele Valkonen	27.42
Erja Jokinen	27.20
Liisa Anttila	24.51
3. SWE	1:24.35
Asa Zetterberg-Eriksson	27.43
Anna Holmgren	29.00
Erica Johansson	27.52

H21

1. RUS	1:45.32
Andrei Gruzdev	36.23
Kirill Veselov	34.49
Eduard Hrennikov	34.20
2. SWE	1:49.14
Peter Arnesson	36.32
Erik Rost	37.18
Tomas Lofgren	35.24
3. SUI	1:54.03
Christian Hohl	39.04
Boris Fischer	37.31
Christian Spoerry	37.28

katk EST

Taavi Nurm	46:16
Tarvo Klaasimäe	45:34
Tõnis Erm	ei start

finišijoon päästis meie põhjanaabrid. Järghesid Leedu ja Norra.

2009. aastal toimuvad suusaorienteerumise MM võistlused Jaapanis. Kaugemast tulevikust rääkides arutatakse jätkuvalt olümpiale pääsemise võimalusi. Ehkki Rahvusvaheline Olümpiakomitee on suusaorienteerumise jätnud ootenimekirja, ütlevad Vene ülemused, et kui Sotši saab 2014. aasta taliolümpia, siis võetakse suusaorienteerumine seal kavasse. Eks näis, ehk on suurriigil võimu oma tahtmine läbi suruda.

Koondislaste KOMMENTAARID

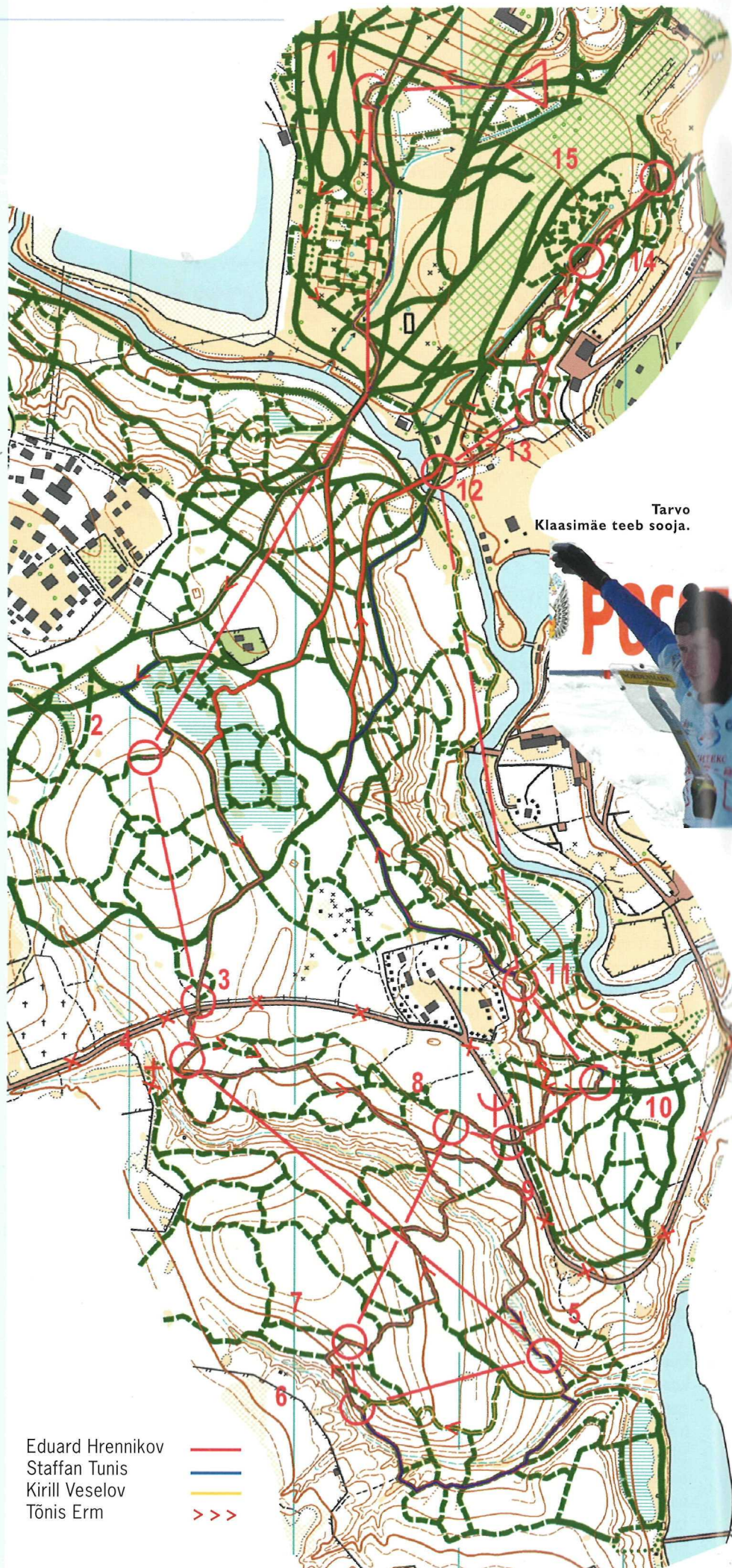
TÖNIS:

„Sprindipäeva hommik algas tödemusega, et nina on kinni ja kurk valus. Hommikujuoks ligi kahekümnekraadises külmas pani vere käima ja tõi leevendust. Võistluskeskusesse jõudes asusin võrdlema kolme paari võistlusuuski, mille olin eelmiste päevade proovimiste põhjal ette valmistanud. Suuskade testimine andis positiivse impulsi, sest nägin, et olin oma parima suusapaari väga hästi libisema saanud. Tegin pika soojenduse, kus lisaks füüsilise üleskütmisele oli oluline vaimset ette valmistada 15 minutit kestvaks üliintensiivseks pingutuseks.

Start. Võtsin raja esimesed punktid natukene ettevaatlikult, aga mäe peale platoole jõudes sain maksimumkiiruse üles. Teel neljandasse punkti eksisin korra teevalikuga, „kavaldasin“ ennast üle, kui vältisin mäenõlval paiknevat rada, mis kaardipildi järgi nõksutades tõusu võttis. Seetõttu valisin tasase variandi, mis oli enam-vähem sama pikk, aga aeglaste pöörete ja järsu laskumise tõttu umbes 30 sekundit aeglasem.

Raja teisel poolel sõitsin korduvalt välja esikümne vaheaegu, kaotades kahel korral etapivõitjale vaid sekundi, ja parandasin jõudsalt positsiooni. Võistluse lõpuosa kulges suusastaadioni ümbruse kiiretel radadel. Püüdsin labürinti kaardilt välja lugeda, aga liiga kirju pildi tõttu loobusin sellest. Kaardilugemise asemel sõitsin hooga kohale ja siis vahtisin kael õieli ringi, kuni suutsin tuvastada mõne liikumistee, mis mind aedade sasipuntrast läbi viis. Minu strateegia töötas hästi, sõitsin labürindi etappidel suurepäraseid vaheajad.

Kokkuvõttes tegin maksimumilähedase soorituse. Üks teevaliku eksimus küll oli, aga kaardilugemine oli veatu ja kiire. Ka suusamäärimine õnnestus. Füüsiliselt jõudsin end veerandtunniga tühjaks sõita. Koht 17, osavõtjaid 71, esindatud 20 riiki. Suutsin alistada pea kõik võistlejad, välja arvatud täis- ja poolprofid Venemaalt,

Tarvo
Klaasimäe teeb sooja.

Eduard Hrennikov
Staffan Tunis
Kirill Veselov
Tõnis Erm

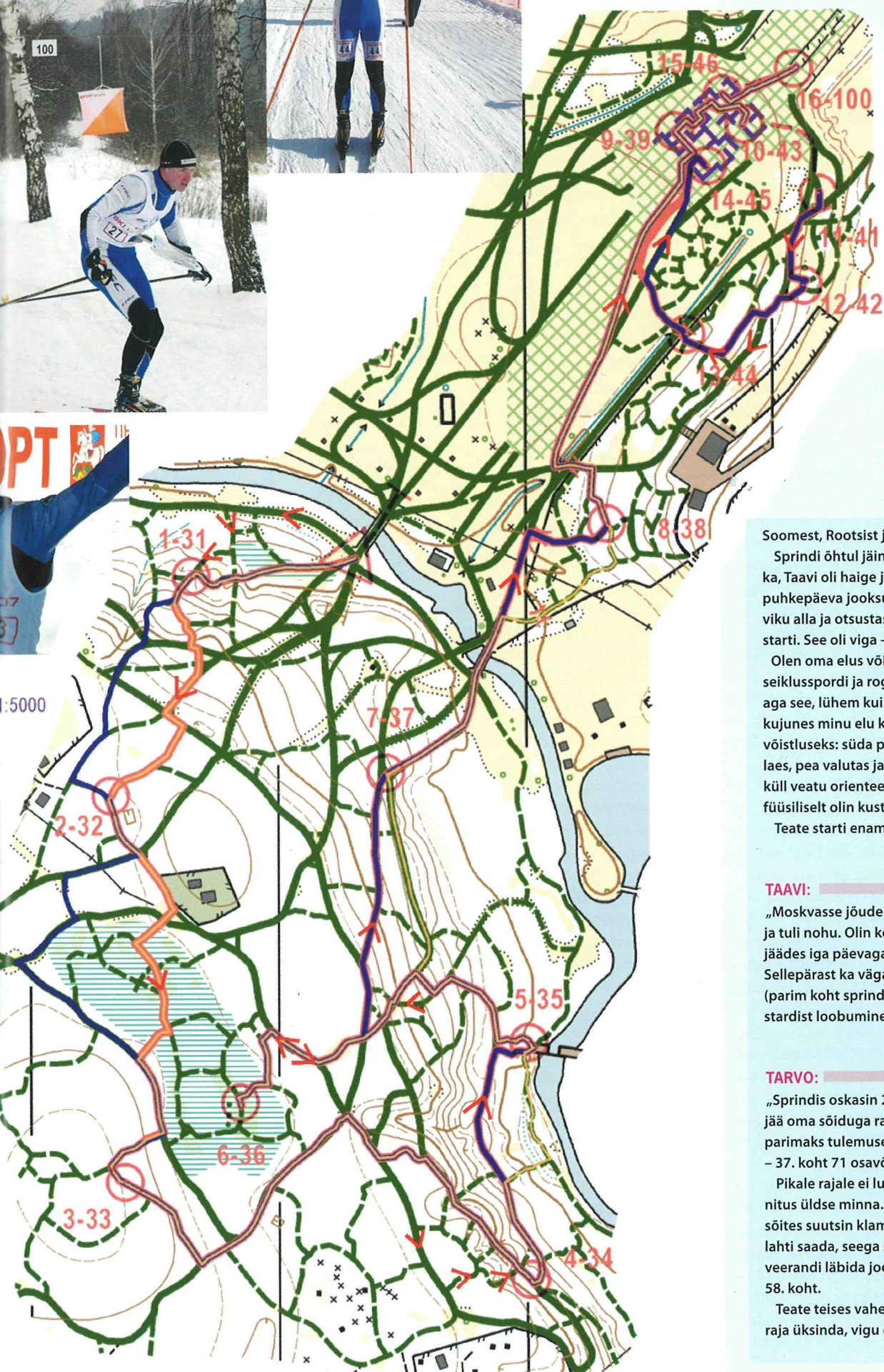

Tõnis Erm sprindi startis.

Taavi Nurm viimases punktis.

Eduard Hrennikov
Vadim Tolstopjatov
Staffan Tunis
Tõnis Erm

Suusaorienteerumise MM

Soomest, Rootsist ja Norrast.

Sprindi öhtul jäin haigeks. Tarvo jäi ka, Taavi oli haige juba varem. Paari puhkepäeva jooksul sain väikse palaviku alla ja otsustasin minna lühiraja starti. See oli viga – olin veel haige.

Olen oma elus võistelnud nii mõnelgi seiklusspordi ja rogaini võistlusel, aga see, lühem kui tunnine lühirada kujunes minu elu kõige rängemaks võistluseks: süda puperdas, pulss püsis laes, pea valutas ja kõhisin röga. Tegin küll veatu orienteerumissoorituse, aga füüsiliselt olin kustunud. Koht 29.

Teate starti enam ei läinud."

TAAVI:

„Moskvasse jõudes jäi kurk valusaks ja tuli nohu. Olin kogu MMI aja tõbine, jäädes iga päevaga järjest nõrgemaks. Sellepärast ka väga kehvad tulemused (parim koht sprindi 33.) ja pika raja startist loobumine.“

TARVO:

„Sprindis oskasin 2 minutit eksida. Ei jää oma sööduga rahule, kuigi see jäigi parimaks tulemuseks sellelt võistluselt – 37. koht 71 osavõtja seas.“

Pikale rajale ei lubanud minu treenitus üldse minna. Tavarajal tõbisena sõites suutsin klambri suusa küljest lahti saada, seega sain raja viimase veerandi läbida joostes. Tagajärjeks 58. koht.

Teate teises vahetuses sõitsin terve raja üksinda, vigu ei teinud.“

Venelased taas pere-stroikainel

Moskva oblastis Himkis suusa-orienteerumise MM-il demonstreerisid venelased, et orienteerumise lülitamine taliolümpia programmi on nende jaoks väga tähtis eesmärk.

Kuna 2014. aasta taliolümpiale kandideerivad veel 3 linna – Sotši Venemaal, Salzburg Austrias ja PyeongChang Lõuna-Koreas, siis näevad ida naabrid Sotši võidu korral suusaorienteerumise suurt šanssi saada olümpia nädisalaks.

Need ootused ei ole kaugeltki utopilised: Venemaal on orienteerumise ametlikuks deviisiks “sport rahvuse tervise heaks” ja riik finantseerib alates massisportidüritust “Rossiiski azimut” (“Venemaa asimuut”). See on ühepäevane üleriigiline orienteerumissündmus, mille raames toimuvad mitmekümnes Venemaa linnas ühisstardist orienteerumisvõistlused kõigile soovijatele.

Mullu oli startijaid 150 000 ringis, tänava oodatakse juba 250 000. Kui nii edasi läheb, siis kasvab varsti venelastest orienteerumiskooksu harrastajate arv suuremaks kui kogu muu maailma orienteerujate arv kokku. Suusaorienteerumises nii juba ongi.

Väljendamaks kõigi suusaorienteerujate soovi pääseda olümpiale, koostati MM-il vastav pöördumine Venemaa spordiministri, hokilegend Vjatšeslav Fetissovi poole. Alla kirjutasid kõigi MM-il osalenud riikide ning IOF-i esindajad.

Sõnadest olulisemadki olid venelaste teod. Olümpiat silmas pidades pakuti MM-il võistluste pealtvaatajaskoostise muutmiseks esmakordselt orienteerumist kunstikult rajatud takistuste vahel. See osa rajast ehitati suusa-staadioni vahetusse lähedusse ning nimetati asjakohaselt “labüridiks”.

Kuna labüridi rajatised olid kaardil masstaapsena kujutatud, siis ei olnud labüridis orienteerumine midagi tavaorienteerumisest põhimõtteliselt erinevat. Mõistagi oli tehnikustuste nägemine osalejatele üllatuseks, kuid kokkuvõttes saadi üsna hästi hakkama.

Pealtvaatajatele pakkus uus asi lõbu kogu võistluse jooksul, sest sportlased läbisid labürinti kahel korral ja nii oli seal vahetpidamata näha kedagi seiklemas. Labüridis oli rohkesti kontrollpunkte, kusjuures nii mõnigi kord vaid 5-7 m kaugusel üksteisest. Kuid punktide asukohad olid selgelt erinevatel konstruktsioonielementidel ning massilist eksimist siin

ei tekkinud: kõik osalejad teadsid, et selles rajalõigus on vajalik eriti hea keskendumine ja tehniline täpsus.

Arvutasin välja, et labüridis veetsid võistlejad umbes 10% koguajast, mis näitab enam-vähem selle elemendi osatähtsust võistlejate kogutulemustes.

Pärast laekus korraldajatele mitmeid ettepanekuid taolise ettevõtmise edasiarendamiseks. Näiteks võiksid labüridi seinad plastvõrgu asemel olla läbipaistmatust materjalist ja võistlejatest kõrgemad. Siis oleks see justnagu orienteerumine hoonete vahel jne.

MM-i teised alad peale sprindi samaväärseid novaatorlikke momente ei sisaldanud. Veelkord sai kinnitust, et spordiala liigub väiksemate kulutuste ehk väiksema kaardipindala ja võistluskeskuse suurema osatähtsuse suunas. Kõik neli ala toimusid ühel kaardil ja ühel suusastaadionil. Samast algab igal aastal Venemaa suurim rahvamaraton “Löznja Rosii”. Rajameistrid kasutasid nutikalt ära maastiku erinevad osad, võistlejatele pakuti igal distantsil midagi uut ning ei unustatud ka pealtvaatajaid, kellel oli võimalus näha võistlejaid kaardivahetuses või mõnel etapil suusastaadioni läheduses.

Tõsisema eksperimendina pakuti aga puhkepäeval **skioathloni** nime all ühte märkeorienteerumise vormi.

Selles on vaatamängulisuse osas eeskujuks võetud laskesuusatamine, kus laskmine ja trahviringid on pealtvaatajate silme all.

Idee on lühidalt järgmine. Võistleja saab stardis kaardi, millel tihe suusaradade võrk (nagu suusa-O sprindis), stardikolmnurk ning 4-5 punkti. Liikuda tuleb maastikul tähistatud rada

mööda ning elektrooniline “komposteerimine” tuleb sooritada kaardile märgitud punktides.

Orienteerumiseks läheb siin seoses sellega, et punkte on raja ääres mitu korda rohkem kui kaardil, nende vahed kohati vaid kümnekond meetrit. Umbes 1 km ringi läbimise järel jõuab võistleja finišialas paiknevasse mahalugemispunkti, kus elektrooniliselt kontrollkaardilt selgub, kas märgitud on õigesti punktides. Iga vale märke eest tuleb koheselt (pealtvaatajate ees) läbida trahviring. Pärast seda saab võistleja uue kaardi ja siirdub uuesti samale rajale, kuid nüüd tuleb märkida juba teistes punktides.

Demonstratsioonvõistlusel oli distantsiks 3x1,8 km ja igal ringil 4 kontrollpunkti. Osalejaid oli sajakonna ringis – nii MM-i võistlejaid, ajakirjanikke, treenereid, IOF esindajaid, kui ka kohalikke orienteerujaid. Mingeid põhjapanevaid üldistusi kohapeal ei tehtud, kuid huvitav vahetada ja mõtlemisaine oli see kõigile.

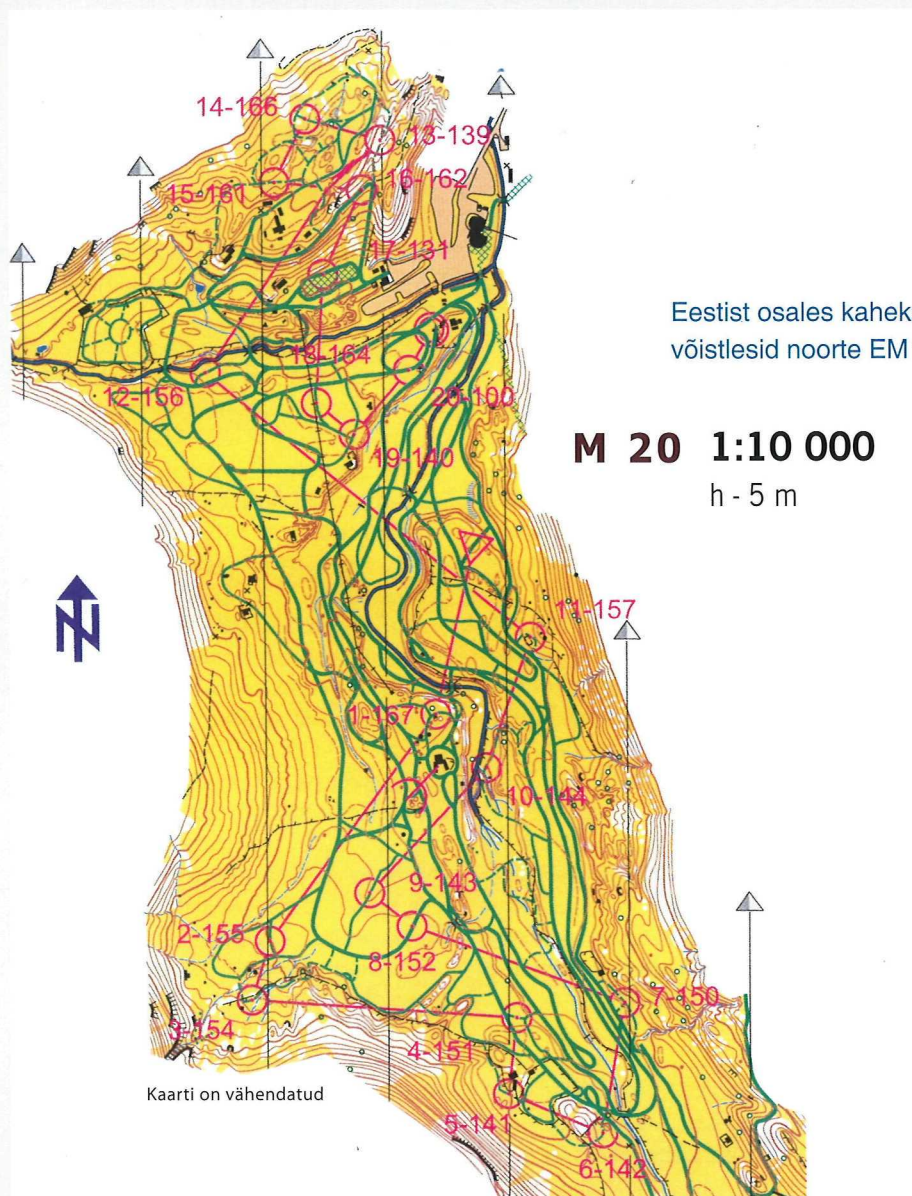
Märkeorienteerumise moderniseeritud ja publikusõbraliku versiooni väljatöötamise kallal pingutavad juba mitu aastat ka Eesti suusa-orienteerumise sõbrad. Arvatavasti oleks mõistlik idanaabritega kogemusi vahetada – neil on peale eelpoolkirjeldatu (naljatamisi nimetatud ka “olümpiaprojektiks”) välja töötatud veel mitmeid variante moodsast märkeorienteerumisest.

Suuskadel orienteerumise turgutamise, võib-olla isegi ellujäämise nimel on midagi igatahes vaja teha – sellest näikse kõik asjaosalised aru saavat. Praegu kultiveeritava klassikalise suusasuusatamise harrastajate arv kahaneb samas taktis talvepäevade arvu kahanemisega kliimaatilise parasvöötme piirkonnas. Või pigem kiiremini...

Noored ja juuniorid

Austria mägedes

RAUL KUDRE

Kaarti on vähendatud

Eestist osales kaheksa sportlast, kellest kolm sportlast võistlesid noorte EM võistluste arvestuses

M 20 1:10 000

h - 5 m

oli maastik tuttav ja sõideti ilma suuremate vigadeta. Seega oli olemas väikene ohumärk, et noored pole tehniliselt tugevad.

EOL juhatus nimetas koondise Austriasse sõiduks, sinna kuulusid H20 Joonas Oja, Ain Roosimägi (mõlemad Rakvere OK), Even Toomas, Tiit Toomas (mõlemad Värskä OK Peko), H17 Aleksander Šved (SRD), Taaniel Tooming (OK Põlva Kobras), D20 Mirjam Rauba (OK Võru) ja D17 Piibe Tammemäe (OK Orvand).

Sõit Salzburgi sujus mööda sisserännatud rada, sest 2 aastat tagasi MM-le lendasime samuti Münchenisse ja rendiautoga edasi, nüüd küll Austria poole mitte Šveitsi.

Lumi ja võistluskeskus

Eelnevalt oli teada, et kogu Euroopat kollitab lumepuudus ja lumepiir on kuskil 1100 m kõrgusel. Kõik võistlusteks planeeritud maastikud olid kas lumevabad või lootusetult kiiresti sulava lumevaibaga, sest õhutemperatuur oli päeval kuni +10 kraadi. Vähemalt esimesed 2 distantsi – sprint ja lüherada oli otsustatud viia Salzburgist 120 km kaugusele Sportgasteini suusakeskusesse, mis merepinnast on 1650 m kõrgusel.

Sprint

Päev enne võistlust oma kogemuste tuginedes püüdsin noortele selgitada seda, et esimene päev võistlustel on kõige segasem. Võistlejad on võistlusärevuses, maastik on uudne ja nii oleks läbimõeldud ja tehniliselt

Juunioride MM ja noorte EM Salzburgis

Väikene tagasivaade 2007. aasta talvehooajale noorte ettevalmistust ja võistlemisi silmas pidades.

Ettevalmistus talvehooajaks käib aastaringelt, kuid hilissügisene lumelaager annab tehtud suvisele tööle juba hinnangu ja on üks tähtsam ettevalmistusperiood talveks. Selle hooaja lumelaagrit Saariselkal pean üheks viimaste aastate õnnestunumaks ettevalmistuslaagriks. Peamine – lund oli, võistlused toi-

musid ja pärast võistlusi sai trennida maastikul. See, et lumelaagris saab teha kaarditrenne, on siiani olnud üks peamisi nõudmisi laagrikoha valikul. Esindaja Raivo jutu põhjal noored trennisid isu ja hasardiga.

Pärast lumelaagrit polnud Eestis jaanuari lõpuni lund ja see kindlasti tõmbas tõusma pidava vormikõvera liikumise hoopis allapoole. Katsevõistlusi sai pidada ainult Põlva meistri-võistlustel, mis olid väga hästi ette valmistatud ja huvitavad. Noored näitasid ennast siin kahest küljest. Ühel päeval tehti suuri vigu ja kaotati oma eakaaslastele Lätimaalt. Teisel päeval

TULEMUSED

Sprint 12.02.2007

W20 (59) 2,7 km; 9 KP		
1.Hana Hancikova	CZE	12.13,8
2.Helene Söderlund	SWE	12.17,0
3.Eva Svensson	SWE	12.30,4
11.Mirjam Rauba	EST	13.56,6
36.Piibe Tammemäe	EST	16.55,4

M20 (83) 3,0 km; 12 KP		
1.Olli-Markus Taivainen	FIN	11.49,9
2.Taras Kashchuk	RUS	11.56,1
3.Johan Edin	SWE	12.01,3
25.Joonas Oja	EST	14.19,7
28.Tiit Toomas	EST	14.44,4
32.Even Toomas	EST	14.54,3
42.Ain Roosimägi	EST	15.52,0
62.Aleksandr Shved	EST	18.34,3
75.Taaniel Tooming	EST	22.07,4

Lühirada 14. + 15.02.2007

W20 (44) 4,9 km; 15 KP		
1.Eva Svensson	SWE	29.30,7
2.Olga Trifanova	RUS	31.04,8
3.Helene Söderlund	SWE	31.10,1
28.Mirjam Rauba	EST	35.57,9

W17 (27) 4,4 km; 14 KP		
1.Zuzana Kubatova	CZE	25:40,0
2.Maria Nordström	SWE	26:09,0
3.Christina Lövald-Hellberg	SWE	26:42,0
14.Piibe Tammemäe	EST	31:34,0

M20 (64) 6,3 km; 20 KP		
1.Taras Kashchuk	RUS	34.12,0
2.Ove Sätra	NOR	35.42,3
3.Thomas Carlsson	SWE	35.44,5
23.Tiit Toomas	EST	40.26,5
44.Ain Roosimägi	EST	47.02,4
51.Joonas Oja	EST	48.23,9

M17 (38) 5,7 km; 16 KP		
1.Mihhail Utkin	RUS	34.20,4
2.Juri Jazõkov	BEL	34.35,8
3.Juri Kazakov	RUS	34.48,8
16.Aleksandr Shved	EST	42.59,6

Tavarada 17.02.2007

W20 (47) 9,9 km; 20 KP		
1.Eva Svensson	SWE	47.27
2.Helene Söderlund	SWE	47.44
3.Hana Hancikova	CZE	49.37
29.Mirjam Rauba	EST	58.13

M20 (64) 12,0 km; 25 KP		
1.Taras Kashchuk	RUS	54.08
2.Olli-Markus Taivainen	FIN	55.15
3.Daniel Nordebo	SWE	56.07
33.Joonas Oja	EST	1:07.18
40.Ain Roosimägi	EST	1:10.16

W17 (31) 7,5 km; 13 KP		
1.Maria Nordström	SWE	41.10
2.Zuzana Kubatova	CZE	41.37
3.Kaisa Lyylyperä	FIN	41.42
16.Piibe Tammemäe	EST	49.24

M17 (38) 9,6 km; 22 KP		
1.Taneli Pantsar	FIN	42.09
2.Juri Kazakov	RUS	44.24
3.Mikhail Utkin	RUS	45.14
22.Aleksandr Shved	EST	55.49
29.Taaniel Tooming	EST	1:03.23

Teade 15.02.2007

W20		
1.SWE I	1:19.23	
Stina Häggström	28.37	
Helene Söderlund	25.50	
Eva Svensson	24.55	
2.CZE I	1:21.55	
Michaela Maresova	28.42	
Lenka Mechlova	28.33	
Hana Hancikova	24.38	
3.FIN I	1:22.36	
Katja Vanhalakka	28.26	
Tiia Tallila	27.21	
Anni Honkimaa	26.48	
M20		
1.SWE I	1:09.13	
Daniel Nordebo	23.06	
Thomas Carlsson	24.20	

väga hea sooritusega võimalik väga hea koht välja sõita.

Tõeliselt üllatas Mirjam Rauba, kes lõpetas raja 11. kohaga juunioride MM-i, mis on väga hea tulemus. Poistest näitas häid kiiruslikke võimeid Joonas Oja, kes saavutas 25. koha, kuid mõned sekundid eespool oli käeulatuses 18. koht. See andis lootust järgnevateks päevadeks, sest kõik sõitsid tublilt.

Lühirada

Teisel päeval ei saanud lühiraja võistlust korraldada, sest öösel möllas võistluspaigas 1600 m kõrgusel lumetorm. Maha sadas pool meetrit lund, mis kattis kõik rajad. Pärast lumetormist päeva jätkusid võistlused kohatise väga tugeva tuulega.

Päev hiljem toimunud võistlusele läksime vastu lootustega, et kõik parandavad oma kohti ja noored teevad Euroopa MV arvestuses tubli avastardi oma vanuseklassis. Juunioridest tegi päeva parima sõidu Tiit Toomas, kes saavutas 23. koha. Ain Roosimägi oli 44., Joonas Oja 51. ja Even Toomas tühistati.

Mirjam Raubalt võis oodata taas head sõitu, kuid eksimus rajal andis ainult 28. koha. Kaks minutit parem aeg oleks andnud koha esikümnes, kuid "oleks" on paha poiss.

Noorte tüdrukute võistlus tühistati, sest ühte KP-d polnud metsas (lagedal, sest kogu võistlus toimus avatud mägedevahelises orus). Ette rüütles võib öelda, et võistlust korraldi teatevõistluse päeval ja Piibe Tammemäe saavutas 14. koha mitte puhta sõiduga.

Poistele on praegused juuniorid ette näidanud head tulemused esimese kümne hulgas eelnevatest aastatest. Taaniel Tooming ja Aleksander Švedil on võimalus võistelda ka järgmisel aastal samas vanuseklassis. Aleksander 16. koht ja Taanieli 23. koht näitavad, et eeldusi on suusa-orienteerumises läbilöömiseks.

Teade

Teateks panime suured lootused meesjuunioride võistkonnale. Peamine probleem on meil olnud

võistluste esimene vahetus ja sama stsenaarium kordus sellelgi aastal. Kõige kogenum alustaja Tiit Toomas eksis hajutuspunktis ja kiirel rajal oli enamuse võistkondi väga kaugele libisenud.

Even Toomas tegi teises vahetuses hea sõidu ja 6. koht oli 2 minuti kaugusel. Meie ees oli Bulgaaria, kus sõitis väga tugev Stanimir Belomažev, kes eelnevatel päevadel individuaaldistantsidel oli medalikonkurentsis. Joonas Oja näitas aga tõelist sisu ja vaate-KPs oli vahe ainult 15 sekundit. Võistlus käis finišini, kuid seekord kuulus 6. koht ikkagi bulgaarlastele. Joonas sõitis viimase vahetuse väga hästi, võites ajaliselts ka sprindi maailmameistrit.

Tavarada

Võistlus toimus kõikidel päevadel samal maastikul, sest lumepuudus ettevalmistatud maastikke kasutada ei lubanud.

Mägedevaheline org oli võistlejatele selge, natuke oli juurde haaratud lisamaastikku, kuid nüüd tuli oma suusatamise jõuvarud kõik välja panna.

Esimesed vaate-KP vaheajad näitasid, et hästi liiguvad vennad Toomased. Aga finišis selgus, et mõlemad on tühistatud KP vahelejätmise pärast, mis on muidugi andestamatu. Kohad 15. hulgas jäid unistuseks.

Heade sprinterlike võimetega Joonas kommenteeris, et peale teatevõistlust enam tavarajaks jõudu ei jätkunud ja tasuks 33. koht. Ain võitles kogu MM aja nohu ja kõhaga ning head sõidutunnet ei tulnudki – 40. koht.

Mirjam Rauba jaks oli MM-i lõpuks raugenud ja vead rajal andsid 29. koha.

Neljas start viie päeva jooksul oli noorematele poistele natuke liast. Aleksander sõitis välja 22. ja Taaniel 29. koha. Piibe 16. koht on arenguks hea lähtekoht.

Kokkuvõtte tegemiseks peaks vaatama natuke tagasi. Kolm aastat tagasi alustades ja praeguste juunioridega tiitlivõistlustel osaledes on edasimineku kogu võistkonnal olemas, kuid väga head tulemust pole kellelki tulnud.

Sellest aastast lootsin individuaalset tulemust kümne seas, millest jäi Mirjamil väga vähe puudu ja teates kohta kuue seas.

Selleks, et MM-i head tulemust näidata, peab olema väga hästi planeeritud ja ellu viidud tehnilised ja suusaettevalmistuse treeningud, mida on varasemast ajast rõhutanud juba Mati Ojandu.

Suusaorienteerumise MM-medali võitmise eelduseks on suusatamises Eestis vähemalt 6 parima hulka jõudmine ja tehniline tase peab lubama võidelda suviste orienteerumisjooksu medalite eest.

Jõudu harjutamiseks kõigile.

Johan Edin	21.46
2.NOR	1:09.28
Ove Sätra	23.43
Hans Jorgen Kvale	24.13
Oyvind Watterdal	21.31
3.FIN I	1:11.38
Vili Virtanen	24.50
Simo Turunen	23.17
Olli-Markus Taivainen	23.31
7. EST I	1:19.06
Tiit Toomas	29.46
Even Toomas	25.52
Joonas Oja	23.27
EST II	1:27.04
Ain Roosimägi	28.13
Aleksandr Shved	30.14
Taaniel Tooming	28.36

Ukrainas üllatas meid lumi ja tohutud nõlvad. Lauri võitleb vanas kindluses.

MIHKEL JÄRVEOJA

Kahenädalane orienteerumis- unenägu

MIHKEL JÄRVEOJA

Algus Orienteerujas nr 8/97, 2006

Tavarada Veneetsias

Veneetsias orienteerumine kõlab juba iseenesest suhteliselt ebatavaliselt. Kui aga lisada, et meeste eliitklassi rada oli üle 12 kilomeetri pikk ja juunioridel üle 9 kilomeetri, ning osavõtjaid sellel võistlusel üle 3000, jääb paljudel üllatusest suu lahti. Selliste näitajatega on see võistlus üks suurimaid väljapool Skandinaaviat. Itaalia ning Veneetsia olidki meie bussireisi viimaseks peatuskohaks, kust pärast võistlust juba Rootsi tagasi sõideti.

Jõudsimme Veneetsiasse üks päev enne võistlust ning selle päeva kasutasime meie ära *hard-core* turismiks. Veidike häiriski fakt, et võistluste kõrvalt ei jäänud aega kohaliku maa vaatamisväärsusi ja ilu vaadata. Nii

elasime Sloveenias 300 m kaugusel ühest maailma suurimast karstikoopast, aga aega sinna minna ei olnud. Alpidest sõitsime läbi öösel, nii et kõik, mida nägime, olid vaid suured tumedad varjud ümberringi. Aga eks selle reisi eesmärk oligi teine, ning orienteerujatele tihtipeale annavadki suurema elamuse kohalik mets ja nõlvad kui 1000 aastat vana kirik.

Ühesõnaga, üheks päevaks saime me Veneetsias vabad käed ning puudusime isegi ühelt treeningult ja järgmise päeva võistluse *model eventist*. Siiski tegime endale selgeks, millised on peatänavad, ehk mida mööda turistide vool nagu tahtejuetu ollus liigub läbi selle vaiade peal püsiva linna. See info oli võistluseks hädavajalik, sest neid tänavaid tuli järgmine päev vältida – lihtsalt selle pärast, et tiptunnil ei saa seal inimeste rohkuse tõttu joosta. Nii kujunesidki võistluse võtmeprob-

leemideks järgmised olukorrad: kus on sillad, kus pole liiga palju inimesi ja kus pole tupikuid? Lisaks muidugi täielik kaardilugemine ja selle lihtsustamine suuremate väljakute kaudu. Igatahes väga mitmekülgne ja põnev orienteerumisülesanne. See oli nii omapärane võistlus, et jääb meelde väga kauaks.

Orienteerumisspordil on ikka lõputult erinevaid võimalusi ja nagu ütles üks eestlasest geograaf, keda Veneetsias seoses sealse rahvusvahelise arhitektuuribiennaaliga kohtasime, asendusid üheks päevaks vääriskad biennaaliküllastajad imelikes ja värvilistes riietes sportlastega. Linnapildis oli orienteerujate osakaal tõepoolest märgatav.

Otsad kokku

Kuigi Timol jäi reisi tõttu mitmes kunstiajaloo tunnis käimata, usun, et ei tema ega keegi meist ei kahetse seda reisi. Kaks nädalat muretut elu, mida täidab ainult metsas jooksmine ja riigist riiki rändamine, on vähemalt minu arust suhteliselt lähedal ilusale unistusele.

Eriliseks tegid selle reisi just riigid, mida küllastasime – need ei olnud tavalised Lääne-Euroopa maad, kus kõik on ajaga paika loksunud ja spontaansus seadustega taltsaks tehtud.

Need olid riigid, kus mees sõidab ratastooliga autotee vastassuunavööndis ja hobune sööb Lasnamäe-tüüpi elurajooni maja ees keset linna rohtu. Taksod tõmmati nendes riikides koos klientidega käima ja taksojuhi nina oli kaklustes kannatada saanud. See kõik ebatavaline, mida me seal nägime, muutis meidki teistsuguseks ning võib-olla rootslased igal aastal just sel põhjusel selle ette võtavad,

2X MIHKEL JÄRVEOJA

Bussireis möödus pidutsedes ja orienteerumisest diskuteerides.

et neil on siiber oma Volvodest ja punastest majadest.

Orienteerumine on juba oma olemuselt uue avastamine ja sellisest reisist paremat väljundit selle olemusele on raske leida. Seda nii metsas kui ka igal pool mujal.

Suur aitäh meie toredatele toetajatele: OK Võru, OK Põlva Kobras, OK Triangeln, Printcenter, Tõnu Raid, Johannes Tasa, Jüri Rokko, Andres Minn, Maret Vaher, Peep Otsavel, Vastseliina Vald ja Võru vald.

Markus Puusepp arvab:

„Horvaatia miiniväljades mägiküla, milles viimane kui üks maja oli kuuliaukudest läbis-tatud, on reisilt üks sügavamaid mälestusi. Olen näinud sõda ja selle tagajärgi varem vaid telekast, mistõttu on need minu jaoks jäänud

ebareaalseks ja „kusagil mujal“ toimuvateks. Horvaatias kogetu muutis ebareaalse reaalseks.

Veneetsia kitsastel, rahvast pungil tänavatel toimunud o-jooks oli minu reisi lemmikelamus. Arvutud teevalikud ja pidev kaardilugemine tegid sellest võistlusest minu karjääri ühe kõige keerulisema jooksul. Seetõttu olen eriti rahul, et 55minutilise võistluse jooksul piirdusin ainult ühe 1minutilise apsakaga.

Mõnele võib mõte kahenädalasest bussireisist tunduda vastuvõetamatu ja ebamugavana, kuid minule jäid reisist ainult positiivsed muljed: maastikud, inimesed, riigid ja kõik muu olid lihtsalt nii mõnusad! Seetõttu olen end registreerinud juba järgmisele, järjekorras 40. Höst-Östi reisile, mis järgmisel aastal kulgeb ümber Musta mere. Võimalus

orienteeruda Türgis, Aserbaidžaanis, Iraanis, Armeenias, Gruusias ja Moldovas lihtsalt ei jäta muud võimalust.“

Timo Sild mõtleb:

„Sloveenia karstimaastik oli tõeliselt põnev ning tehniline. Kuidagi ei suutnud ettelugemist rakendada ning nii kujunes suurem osa jooksust umbmääraseks suunaga liikumiseks. Täna olen veel mees, kuidas esimese pika etapi eel jäin seisma ning uurisin mõnikümne sekundit hoolikalt kaarti, et mingitki teevalikut üles leida!

Veneetsia sprindi võiks ka teiste võistluste seast esile tõsta. Kõige tähtsam oli tähele panna, kus üle kanalite pääseb. Suurel kanalil oli näiteks ainult kolm silda, see mõjutas ka teevalikuid. Juba esimesse punkti joostes sai selgeks, et pean kogu aeg täpselt teadma, kus ma tänavaterägastikus asun. Lisaks pidi tähelepanelikult jälgima, et kellegagi kokku ei põrkaks, tuvidele peale ei astuks ning koerte käest hammustada ei saaks – põnev!“

Lauri Sild usub aga:

„Kõige põnevam maastik minu jaoks oli Slovakkia suurte karstilohkudega tavaraja maastik. Läbitavus oli seal väga hea ja see tegi jooksu ja kaardilugemise meeldivalt kiireks. Raskeks tegi aga olukorra lahtiste kividega pinnas, mis nõudis alati jalge ette vaatamist. Lisaks meeldis mulle ka sarnane, kuid kaootilisem ja tihedama taimestikuga maastik Sloveenias. See oli tõeline katsumus, mida iga orienteeruja tahaks kogeda.

Tõsiselt meeldisid mulle ka sprindid, mis toimusid linnade lossimägedel. Minu jaoks oli uus kogemus maksimaalsel kiirusel joostes nii palju tõusumeetreid võtta ja samal ajal lugeda kaardilt veel ka tihedat punktide ahelat.

Reisile pani punkti muidugi Veneetsia kitsastel linnatänavatel ja kanalite vahel toimunud tavaraja võistlus. Ootasin seda jooksu põnevusega ja ma ei pidanud pettuma. Sellisel kaardil jooksmine paneb ka tippmeeste kaardilugemisoskused proovile. Minu enda imestuseks ei tulnud mul terve 7kilomeetrise raja jooksul 7 sekundist suuremat viga! Loodan, et see ei jäänud minu viimaseks Höst-Öst reisiks.“

Eksemused metsas aitas unustada Ungari hõõgvein.

2005. aastal edukalt läbi viidud Euroopa rogainimeistrivõistlused avaldasid Rahvusvahelise Rogainiliidu (IRF) juhtfiguuridele sellist muljet, et augustis tehti ettepanek korraldada 2008. aasta MM Eestis.

Kui Permi venelased pärast ebaõnnestunud esimest EM-katsetust esitasid selle kordamiseks uue õnnistus-taotluse IRF-ile, avaldas see organisatsioon oma infolistis küsimuse: "Kas üldse teha? On mõni muu idee?"

Julge reaktsioon: "Meie teeme," töigi EM-i Eestisse. Üritusejärgsele küsimusele: "Kas edaspidi iga aasta, või kahe tagant?" vastus tuli juba mitmest rogainikeskusest: "Igal aastal!".

EM 2006 toimus Ukraina Karpaatides, EM 2007 tuleb Lätis.

ROGAINI-IDU

ALA ARENGUTEELT

ANDRES KÄÄR

1996. aastal leidsin algaja internetisurfajana lingi "Orienteering ja Rogaining homepage". Hääldatuna, põriseva r-iga, kuulsin sõna samal sügisel militaarkaardistajate konverentsil ühe ameeriklase suust, kellega vahetasime paar orienterumisteemalist lauset.

Selgus, et *rogaining* on tuttava valikorienteerumise võistkondlik vorm, täiskujul 24 tunni pikkune ja enamasti olemasoleval 1:50 000 topokaardil.

Kuna tegelesin Kaardikeskuses parajasti 1:50 000 trükikaardi kujundamisega, otsustasin teema juurde tulla tulevikus uuesti. 1999. aastal, kui sai välja antud Kõrvemaa kaardileht Mägede külaga nurgas, katsetasin rogainiraja paberil koostamist.

Suvel Taanis WMOC-il leidsin järgmise, Uus Meremaal toimuva veteranidevõistluse, info-luult kutsevaldiku mõni päev peale WMOC-i Lõunasaarel toimuvatele rogani maailma-meistrivõistlustele. Paber sai mu tagasireisi lektüüriks.

Mõni nädal hiljem klubikaaslastega võistlusele sõites selgitasin rogaini olemust ja esitasin katseplaani. Otsustasime ühendada see klubi hooaja lõpetamisega. Võtsin endale kogu sporttehnilise külje, klubilastele jäi olmepeole laiendamine lihtsast lõpupeost rogainile sobivaks.

Peagi ilmus o-vestluslisti küsimus Maila Moorilt, et kas keegi Eestis on kuulnud midagi "rogainist". Võisin lühiselgitusega vastata. Kohe tuli ka Sixten Silla teade, et jutt on õige, ning ta on isegi ühel sellisel üritusel osalenud. Seda möödaminnes, võistlusreisil Ameerikas. Paariliseks Tomas Prokeš, hilisem Tšehhi Rogaini ja Mägiorienteerumise Liidu presi-

dent. Seega on Sixten esimene rogaininud kodueestlane.

Isiklikult kontakteerus Priit Överus, rääkides, et "üks hull" austraallane, Neil Phillips, ahistab teda survega alustada Eestis rogainimist ja on saatnud materjaligi. Priidult sain raamatu, Rod Costigani "*Organising a Rogaine*", mitmetes kordustrukki-des välja antud rogainikorraldajate piibli. Priit oli alustanud ka tõlkimist, kuid tüdinud.

Veebilehtedelt selgus, et suhtumine rogaini on kahene. Austraalsed peavad seda eraldiseisvaks spordialaks, ameeriklased ja uusmeremaalased üheks orienteerumislgiiks teiste seas. Viimane seisukoht tundus loomulik ning reeglite kohandamisel said teiseks allikaks meie kontrollajaga valikorienteerumise tavad. Jätsin punktiarvestuses ära sisutu lõpunulli, ning kaardi kujundasin o-kaadinäoliseks.

Alul kavatsesin kasutada trükitud 1:50 000 kaarte, kuid need olid äsja liigitatud ametkondlikeks dokumentideks. Et laserprinteripaljunduse teravus jääb alla offsettrükile, suurendasin mõõtkava 1:30 000-le, analoogselt orienteerumiskaardi 1:15 000-lt 1:10 000-le. Koostasid leppemärkide OCAD-menüü lihtsustades o-kaardi oma. Uue elemendina tõin pruuni soovirutuse, mis näitas raba. Pruun soo oli ka esimeses o-kaardi leppemärkide rahvusvahelises standardis 60tel aastatel.

Kontrollisüsteemiks olid veel kompost-rid. Kontrollkaardiks aga olemasolevad ei kõlvanud, KP-de erineva väärtuse tõttu tuli korrutus- ja liitmisteheteks teha eraldi lahtrid. Kompostriperioodil olin kontrollinud tuhandeid kontrollkaarte nii etaloni järgi, kui ka omavahel võrreldes. Kaardi serverida oli hõlbus võrrelda

etaloniga kõrvuti asetades, kuid kaugemate ridade puhul nõudissee juba silmagümnaastikat. Läbipaistev kontrollkaart tõi lahenduse.

Laserprinteriga sai *over-head*projektori kile-le trükkida küllaltki ilmkindla ruudustiku kirjadega. Torkejäljed säilisid pika väntsutamise järel samuti kindlamalt kui paberis. Etaloonkontrollkaartide jaoks joonistasin spetsiaalse OCAD-menüü kompostrikujutistega. Kuna hulgarealise kontrollkaardi servast kaugema rea soovitud lahtrit vaia

otsa kinnitatud kompostri alla täpselt paigutada oli raske, riputasin need nõoriga pihkuvõetavaks.

Austraallastel on registreerimissüsteem dubleeritud nn. kavatsustelehega. KP-s peab lisaks komposteerimisele kirjutama seal rippuvasse tabelisse võistkonna numbri ja läbimisaja. Seda kõnnumaale kadumajäänud rogainijate otsimise hõlbustamiseks. Jätsin kavatsustelehe ära, meie metsad on palju turvalisemad ja ka osa ausside rajameistritest kahtles prakti-kakogemuste tegunedes nende tõhususes tõsijuhtumi ette tulles.

Kompostri kadumise korral külastuse tões-tamissüsteemiks kasutasin mahapuistatud paberitükikesi samas KP-s oleva kompost-rijälje kujutisega. Neid võimaldas trükkida eelpool nimetatud OCAD-menüü. Sarnaselt meie kunagise valiorienteerumisega ei olnud KP-des koodnumbreid, need olid ainult kaardil. Ühisstardiga valikus sundis see järeljooksjaid vähemalt aru saama, kuhu punkti rong neid on toonud. Si tulekul see võimalus kadus.

Esmäürituse pikkuseks tundus sobivat 8 tun-di, see mahtus parajasti sügispäeva valgesse ossa. Raja parameetritega ei olnud mõtet üle

pingutada, 35 km katsetuseks kõigi punktide variandiks piisas.

Nagu austraallaste rogainireeglid ettenäevad, koostasid tegevusjuhust sisaldava infolehe kõigile osalejale metsa kaasavõtmiseks. Spetsiaalselt koostatud rogainikaart, erinevalt tavalisest o-kaardist, põhineb oluliselt rohkem kartograafilisel alusmaterjalil.

Et legaliseerida oma rogainimehkeldamisi tööpaigal, propageerisid rogaini kolleegide hulgas, saades neid ka esmaüritusele. Positiivne vastukaja võimaldas järgnevatel aastatel jagada Kaardikeskuses tehtud "1:50000 Eesti Kaart" lehti, mille kujundajaks ja projektjuhiks ma olin, auhindadeks nii TAOK kui Orioni rogainidel.

See kaardiseeria, millel põhinevad kõik meie rogainikaardid ja suur osa seiklusürituse kaartidest, sai tervikuna Eestit katvaks 2006. aasta sügisel. 56 lehel esitatuna on see esimene kõigile kättesaadav suuremõtmeline kaart Eesti kohta.

Austraallaste rogainilogo kujundasid põhjapoolkerale ja tasasematele pinnavormidele vastavaks. Hiljem leidsin, et Suure Vankri olid oma märgile joonistanud ka permikad. Orienteerumisalade hulka kuulumist tahtsin esitada o-nupujalatsi jälgedega.

Rajatöödeks väljas kulus kolm täispäeva. Jõudsin kontrollida ja eeltähistada kõigi kontrollpunktide kohad ning kaarti veidi korrigeerida. Leidsin, et orienteerumiskaartidega katmata osa vajaks enam töötlemist, nii vanade topokaartide ja aerofotode abil, kui ka tõenäolistel liikumisteedel välitööga.

Tähiste-komposrite paigutamiseks läks pea kogu ürituse eelse päeva valge aeg. Järgmistel kordadel püstitasin KP vaiad juba esimesel maastikukäigu ringil.

Rogainikatse paistis kõigile osalejale meeldivat, 32 nime 15 võiskonnas sai protokoll. Võitjapaaril Tõnis Ermil ja Toomas Roolail jäi kõiki punkte võttes kontrollajast üle tunni kasutamata, nagu oletada võiski. Tulemuste analüüsi põhjal sai järgmisel, laiale üldsusele reklaamitud 8tunnise formaadis rogainil punktide arvu suurendatud 40le ning kõigi punktide läbimisteed 53le kilomeetritele.

Priit Överus saatis IRF tegelastele teate, nimetades toimunut edukaks pilootürituseks. Ja soovitus, et edaspidi saatku materjale Andres Käärile. Nii sai minust rahvusvahelise rogainiliidu vaatleja.

IRF hindas 32 osalejaga üritust nende annalidesse kõlbavaks ja loeb aastat 1999 rogaini alguseks Eestis.

Vaatlemise kõrval muidugi praktiseerisin. Rogaini-idu kasvas ja kosus, saavutas uue IT-kvaliteedi SI kasutuselevõtuga Orioni Kõrvemaa rogainil 2002 ja 24 tunnise täismõõdu järgmisel aastal Tammsaare mail.

UUENDA OMA HAARET!

MULTISPORDI JALANÕUD
eriti rasketesse tingimustesse

Kui kiiresti liikumine on tähtis MR2 BUGrip®

Kerge kaalu ja suurepärase omadustega jooksujalanõu. Koos BUGrip® tehnoloogia "arukate" naastude ja paelte sidumissüsteemiga on jalg kindlalt fikseeritud, saavutamaks optimaalset kontrolli suurtel kiirustel ja ka väga rasketel maastikel. Neile kellele meeldib liigsete detailide puudumine, et jooksuking oleks minimaalse kaaluga.

ICEBUG®
GRIP TECHNOLOGIES

2006 SEIKLUSSPORDI MM AMETLIK SPONSOR

ICEBUG ametlik maaletooja Eestis: MATKaSPORT

MATKaSPORT Järve, Pärnu mnt. 234, Tallinn, Järve kaubanduskeskuses, E-P IO-20
MATKaSPORT Pärnu, Lai tn. IO, Pärnu, Port Arturi juures, E-R IO-18, L IO-16

Saateks Raivo Rõõmu "Koosjooksu meenutustele"

Eesti orienteerimisüldsus on ajast aega väidelnud koosjooksu ja järeljooksu teemadel ja seda teemat oleme käsitlenud ka "Orienteeruja" veergudel.

Orienteerumisjooksu reeglite ja üldpõhimõtete kohaselt on võistlejal kõrvalise abi kasutamine keelatud ja ebaeetiline. Teise orienteeruja kannul jooksmine ja/või temaga koostöö tegemine on kahtlemata kvalifitseeritav just sellise kõrvalise abina.

Samas on selge, et me ei saa oma kaunil, kuid komplitseeritud spordialal välistada võistlejate kontakte rajal ja nende liikumisi samadel trajektooridel. Selge piiri tõmbamine on siin ülikeeruline kui mitte võimatu. Sellest johtuvalt vaidlused ja süüdistamised koosjooksus, "konksutamises" jne.

Ent inimene on juba kord selline tööotsija, kes püüab lahendada ka pealtnäha võimatuid probleeme ja reeglina viivad sellised otsingud meid kui mitte lõpliku tööni, siis vähemalt sammukese sellele lähemale.

Käesolevas numbris avaldame samateemalise artikli Raivo Rõõmu sulest. Raivo on aastaid olnud üks meie suusaorienteerumiskoondise liidritest ning on loomulikult harrastanud ka suvist orienteerumist ning lõiganud loorbereid veel mitmel teiselgi spordialal. Tema vaatenurk asjale on prevaalerivast "peavoolest" üsna erinev ning just seetõttu eriti huvipakkuv. Tuleb välja, et koosjooks võib olla vägagi arendav ja olla meie alale heaks värbamisagendiks.

Etteruttavalt võin kinnitada, et Raivo ei ole kaugeltki ainuke orienteeruja, kes koosjooksu toel orienteerujaks on arenenud. Üks võimalikke järeldusi on selline, et napib treenereid ja juhendajaid, keda ei jätku kõigi potentsiaalsete orienteerujate koolitamiseks.

Aga eks lugege ise ja tehke omad järeldused...

SIXTEN SILD

Koosjooksu meenutusi

RAIVO RÕÕM

Olen kindlasti üks neist orienteerujatest, kes on koosjooksuga alustanud oma orienteerujateekonda. Oma jutus soovin veidi arutleda koosjooksu heade ja halbade külgede teemal.

Alustuseks sellest, et enne orienteerumise-ga kokkupuutumist tegelesin aerutamise ja pikamaajooksuga. Eestis olid spordiühingu Dünamo orienteerujad nõukogude ajal kuulsad niinimetatud koosjooksu (või järeljooksmist, „konksutamist“) harrastavate meeste poolest. Nende hulka oli au kuuluda ka minul.

Mu esimesed tõsisemad kokkupuuted orienteerumisega toimusid just nn. koosjooksuna Tööjõureservide MV-I, kus juba teisest KP-st

alates õnnestus olla „konksus“, mille tulemusena saavutasin oma elu parima tulemuse mitteeorienteerujana orienteerumisevõistlusel. Auhinnaline teine koht tagas mulle koondisekoha ja edasipääsu Tööjõureservide üleliiduliste meistrivõistlustele, kus saavutasime meeskonnaga samuti auhinnalise teise koha.

Tagantjärele mõeldes ei olnud need minu tulemused, vaid kellegi teise omad. Hiljem analüüsides olen jõudnud järeldusele, et need tulemused pole siiski niisama saadud. Kindlasti oli õnne, et olin metsas õigel ajal õige mehe sabas, aga et sabas püsida, pidi ka tagajalgades midagi olema.

Järgmine meelde tulnud võistlus, kus läksin just koosjooksu taktikaga välja, toimus Eesti

meistrivõistlustel Käärikul 1983. aastal, Tõnu Raidi Sangaste metsa kaardil. Kõnealune võistlus on saanud legendaarseks võistluseelse tormi põhjustatud tormimurru tõttu. See muutis raja niigi nõudlikul maastikul läbitavuse poolest lausa ekstreemseks.

Kuulusin sellal juunioride klassi, kuid meie rada oli sama, mis põhiklassil ning olime loositud põhiklassiga kokku. Minu üllatuseks startis minu ees selle aja üks Eesti tugevamaid orienteerujaid Leho Haldna. Püstitasin endale enne starti konkreetseid strateegilised eesmärgid:

1. Kruvida tempo algusest peale ülikõrgeks, et Leho, maksku mis maksab, kätte saada!

2. Kui Leho on kinni püütud, siis tema kannul lõpuni vastu pidada.

Paraku läks veidi teisiti. Leho sain küll juba teises KP-s kätte, aga ta keeldus koosjooksust ja lahkus rajalt, jättes mind oma oskustega üksi metsaga võitlema. Rada oli füüsiliselt väga raske, kuid miski minus sundis jätkama võitlust iseenda ja maastikuga. Pika tööpäeva tasuks sain Eesti juunioride meistritiitli ning vaprate meeste klassis 11. koha. Sellise tulemuse sain tänu just heale füüsilisele ja vastupidavusele, millele lisaks olin juba veidi ka kaardilugemist õppinud.

Nüüd meenutusi ka Põlva maratonilt (v.t. pilette), kuulsalt hooaja lõpu võistlusest, mis toimus ühisstardist ja hajutuseta. Kord tekkis mul seal stardi eel klubikaaslasega väike sõnavahetus, milles julgesin lubada, et läbin raja läbi ilma kaardi ja kompassita teiste järel joostes. Loobusingi kaardist ja kompassist ning alustasin koos teistega maratoni.

Suutsin metsas konkurente piisavalt hästi jälgida ja õigel ajal õige mehe koosjooksu teha, nii et kolmandas kaardivahetuses olin sunnitud kohtunikelt võtma kaardi, kuna olime Urmas Kannumäega teistest veidi ette jõudnud ning tempo tundus mulle aeglasevõitu. Nii juhtuski, et jooksin finišisse esimesena... Siinkohal tekkis mul küll küsimus, kas üldse on vaja kaarti kui

tegemist on ühisstardiga ja rajal hajutust ei kasutata. Aga eks igapähe ole kindlasti selliste võistluste kohta oma arvamus.

Koosjooksu head ja halvad küljed

Hiljem olen järele mõelnud ja arvan, et koosjooksu harrastamine ühisstardist võistlustel eeldab ka vastavaid oskusi – hoida metsas toimuvat kontrolli all, oskus määrata kiiresti oma asukoht ja kindlasti peavad ka „tagajalad“ olema kiired kui on vaja vigu parandada. Staadionijooksjatel ei ole metsas midagi teha enne kui maastikujooksu tehnika erinevatel pinnastel on omandatud. Talvise suundsuusatamisega on situatsioon natuke erinev, lisaks heale füüsilisele ja kaardilugemismvormile tuleb kasuks ka suusavalitsemisoskus ja varustuse hoidmise kunst.

Kergejõustikus joostakse erinevaid pikki distantse - 3000 m, 5000 m, 10000 m ja maratoni. Seal võib näha jookse, kus üritatakse püstitada uusi rekordeid (kasutades selleks kõrvalist abi, nn. jäneseid), kuid ka taktikajookse. Millegipärast pooldan ma ise pigem taktikajookse, kuna sellist võistlust on huvitav jälgida algusest lõpuni ning suhteliselt raske on ennustada võitjat. Maailmarekordeid ei püstitata enam igal aastal, kuid tiitlivõistlused on endiselt hinnas ja neid võidetakse tihtipeale just õige taktika valikuga.

Minu meelest on olemas kolme tüüpi orienteerujaid. Ühed, kes jõuavad kiiresti joosta ja on füüsiliselt tugevad, aga paraku mitte eriti heade orienteerumisoskustega. Orienteerumisoskused on õnneks õpitavad. Nende sportlaste tulemused on enamasti nagu õnnemäng, nad on ettenägematud (üksikud head tulemused sähvatavad üldiselt keskpäraste hulgas, teatud oludes tasub neile sportlastele panustada).

Teised, kes on orienteerumistehniliselt tugevad, kuid kelle vastupidavus või kiirus jätab soovida. Ka neil on võimalik treeningute toel oluliselt paremaks muutuda. Sellistest sportlastest kokkupandud teatevõistkond on kindlasti võimeline saavutama häid tulemusi.

Nad on võimelised esinema stabiilselt kogu hooaja jooksul ning kindlasti näitama kõrgeid individuaaltulemusi kui tegu on väga tehniliste kaartidega.

Kolmandaks tüübiks on need sportlased, kes on suutnud korraliku jooksuvõime ja orienteerumisoskused hästi kokku sobitada. Need sportlased on parimad tippvõistlustel esinemiseks. Nad suudavad olla suhteliselt stabiilsed ja saavutavad kindlasti väga häid kohti tippvõistluste karussellis kogu hooaja jooksul.

Koosjooksu soovivad kindlasti maastikud, mis on hea nähtavuse ja läbitavusega. Toon näiteks Jõulumäe, Tabina, Piusa, Korela jt. Sellise läbitavusega metsi on meil veel palju ja kahju oleks neid lihtsalt võistluspaikadena kasutamata jätta. Sellistes tingimustes oleks mõistlik rajale sisse planeerida nn. „liblikaid“.

Võiksime püstitada uued eesmärgid maastike valikul ja radade ülesehitusel ning paluda rajameistritel välja pakkuda oma lahendusi radade planeerimisel. Oleks tore, kui jõuaksime lahenduste otsimisel selleni, et võistlusi oleks võimalik läbi viia ühisstardist, ilma et kedagi kummitaks koosjooksu võimalus.

Sel variandil on plusse. Võistluste korraldamise ajaline kestus väheneb ja võistluste tulemused saab kiirelt kätte. Seega ei tohiks autasustamine venida ja plaksutajaid oleks veel platsil, pealtvaatajatel oleks hea ülevaade toimuvast ja rahvas saaks varem koju.

Jutt käib **PÕHIKLASSIST!** Näide: võistluspäev algab põhiklassi ühisstardiga ja kui parimad on autasustatud, stardivad ülejäänud klassid traditsioonilise süsteemi järgi. Võib korraldada ka vastupidi - teised klassid stardivad ees ja põhiklass hiljem.

Hajutuseta ühisstardist võistlusi ei tohiks korraldada tiitlivõistlustel (MM, EM, riikide MV). Ühisstardi puhul peaks igal juhul kasutama hajutusmeetodeid („liblikad“ jms.).

Olen veendunud, et ühisstardiga võistlused on pealtvaatajatele huvitavamad ning avardavad võimalusi toetajate leidmiseks orienteerumisspordile. Pakun isegi välja, et kalenderplaanis võiksid olla mõned nn. koosjooksu võistlused, kus rada on vähese hajutusega – siin saaksid kaks vastaspoolt end proovile panna. See oleks väga hea treening võistluse vormis. Orienteerujad õpiksid kiiresti jooksma ja koosjooksjad õpivad ehk ka orienteeruma.

Kokkuvõtteks arvan, et koosjooksmine on kasulik kõigile ja eriti tuleb see kasuks neile, kellel on hea orienteerumisoskus, kuid vastupidavus jätab soovida. Koosjooksu halvemaks küljeks pean seda et koosjooks ei meeldi kindlasti kaotajatele ja neile heade orienteerumisoskustega sportlastele, kes ei jõua joosta!

Kui heade orienteerumisoskustega sportlane areneb tugevaks jooksjaks ja rajad on tehniliselt keerukad, siis vaevast koosjooksu harrastajad tal enam sabas püsivad.

Pildil on itaallane Dorando Pietri, kes 1908. a. Londoni olümpiamängudel ajaga 2:54.56,4 jõudis esimesena maratonijooksu finišisse, kuid tema tulemus tühistati välise abi kasutamise tõttu, kuna üle joone aitas teda abivalmis džentelmen.

KOOSJOOKSUST ausa spordi põhimõtteni

JOHANNES TASA

Möödunud aasta Orienteerujas nr 7 oli mitu huvitavat üksteisega haakuvat juttu. Sixten arutles koosjooksu teema üle. Lisan sellest mõningaid mõtteid.

Iga spordiala, nagu elu üldse, reguleerivad reeglid. Kui need on kord kehtestatud, tuleb neid ka täita. Tehniliselt on igati võimalik kehtestada normatiiv, mida ületades ei mahu sooritus enam eeldatud iseseisva rajaläbimise sisse. Näiteks, see, kui kahe võistleja SI-märgete ajavahe rohkem kui kolmandikus (või pooltes) rajal olnud KP-des on väiksem kui 10 sekundit.

Võttes eeskju ühelt teiselt spordialalt, kus samuti kasutatakse pead ja seda üsna mitmekesiselt, võiks sooritust tunnustada kollase kaardiga. Ja seda kõigil normatiivi täitnud võistlejail, kui ei ilmne lisainfot, nagu näiteks protest jälitamise kohta. Normi kaks korda aasta jooksul täitnutele järgneks juba punane kaart.

Meetod ei ole just nii efektiivne, kui prantslaste poolt revolutsiooni eel leiutatud giljotiin, mis olevat parim moodus peavalu kõrvaldamiseks, kuid usun et juba pärast ühekordset rakendamist on mõju silmnähtav. Nimelt võib seejärel täheldada metamoorfoosi, et hakkab leiduma erinevaid ja huvitavaid liikumisvariante ka sellistel etappidel, kus KPst järgmisse viib otse suur tee.

Meetodit võib siiski rohkem võrrelda Metsiku Lääne hõivamise aegu levinud võttega, kus

kõie otsa riputati hobusevarguselt tabatud isik ja seda põhjusel, et liikumisvahendita jäänu oli sellistes avarustes surmale määratud.

Olukord olevat olnud kontrolli all, aga võte siiski hüljati ja seda mitmel põhjusel. Liiga sageli osutus rippujaks vale isik, aga määravaks sai siiski ehk asjaolu, et rippuv mees ei teinud küll enam kellelegi halba, aga temast ei olnud ka kellelegi mingit kasu.

Sest iga vähegi endast lugupidav advokaat oleks kohtus täiesti mõõduka tasu eest hõlpsalt suutnud tõestada, et heauskne kodanik sõlmis lahti ja viis kaasa vaid lasipuu külge unustatud nõõri ega võinud kuidagi midagi aimata sinna külge köidetud hobusest. Ja suksu – vaba hing vabal maal – jalutas iseseisvalt ja täiesti juhulikult sama teed ja hoopiski mitte seetõttu, et oli nimetatud nõõri küljes.

Seega, koos demokraatia arenguga arenes ka anarhia, mida kaasajal tuntakse kui absoluutne ja lõplik süüdimatuse presumpstioon. Mis maa-keeles seletades tähendab seda, et võid ikka ja alati tegutseda oma parima äranägemise järgi, kui sul on piisavalt pappi või positsioon.

Reeglistik on ausa mängu alus

IOF kaardireeglites loetakse esmatähtsaks, et kõikidele sportlastele oleks tagatud võrdsed osalemistingimused. Seda peab tagama pii-

savalt täpne, üksikasjalik ja objektiivne, ning samas võistlustingimustes selgelt arusaadav ja kergesti loetav kaart.

Kui mingi protsessi lähteandmed on olnud valed, ei ole midagi head loota ka lõpptulemist. Selle taustal vaatame, mis ikkagi toimus Prantsuse MK etapil. Mööda lasti muidugi juba maastiku valikul. Seega ei tulnud sellest ka loetavat kaarti. Taas kord sai imetleda ka reeglitevälist absurdi – 1:10000 kaarti 1:15000 tingmärkidega – tugitoolis ja luubiga ei suutnud ma aru saada, kus on lohk, kus kungas!

Kaardipilt ei ole ju tihedam, kui näit. rootsi maastikel, kuid seal ei ole langujoonte puudumisel loetavuse seisukohalt tähtsust, kuna reeglina on tegemist positiivsete vormidega ja mägede vahel on ju ikka soo.

Raja planeering taandus nii kaardi puuduste kui ka ilmselt maastiku joostavuse tõttu elementaarsetele ja küllaltki variantidevaesele teerajaorienteerumisele. Suurenenud kiiruse pealt loetamatu kaardiga „ujuvaid“ KPsid läbides on suur oht jääda „kammima“, kuni kaaslaste abiga KP „küpseks“ saab ja seega on hea tekkinud rongis ka jätkata.

Nagu kirjutas Andreas: „Eriti kõnekas oli tarvara, kus praktiliselt kogu esikuuik tuli välja mitmemehelistes rongides. Nõudlik maastik ja väärtuslikud MK punktid panid mõne mehe raske valiku ette.“

Reegleid eirates oli tehtud kõik, et võistlejaid kokku viia ja nüüd – anna taevas mõistust, mida siis teha, et neid lahu viia? Ah jaa – liblikad peavad olema!!!

Kas neist siis kasu ka oli? Mitte midagi – 4 minuti tagant on sama variant ja sama jama metsas jätkus ka pärast liblikaid. Kõikidest reeglitest ja soovitustest täidetakse vaid kahte asja: kaardimõõt ja liblikad, aga mis on milleks? Nii tekkibki olukord, et parem oleks see teema vaikselt ära unustada.

Mulle meenus ammukuuldud lugu: mingitel armeesportlaste võistlusel Prantsusmaal olla teateorienteerumise esimeselt vahetuselt tulnud suure vahega sisse kohalik jooksja. Kui skandinaavia mehed kohale jõudsid, levis info: teerajalt metsa minna ei tohi... Otsisin materjalides ja leidsin: CISM MV-1973, korraldaja – Prantsusmaa, teatevõitja – Prantsusmaa.

Tegelikult võiksid sellised ajad juba möödas olla. Koduseinad aitavad niigi ja vaevalt Thierry üleüldse mingit abi vajab. Küll aga oleks nii mitmel IOF toimkonnal sügav vajadus peeglisse vaadata ja ka näha, missugune tuli sealt vastu vilgub. Kas suur vajadus O-sporti populariseerida ja propageerida siiski sunnib vaatama läbi sõrmede kehtestatud reeglitele. Ja patsutama nii MK etappide ja muude tiitlivõistluste korraldajatele olale lootuses, et ehk kunagi poisike kasvab välja põlvpükstest ja loeb ise läbi reeglid ja hakkab neid ka täitma.

Oli näha, millised on tagajärjed, kui pandi proovile hetke maailma tippjooksjate nägemiste-

ravus ja aimamisoskus kaardi deshifreerimisel. Mida aga pidid tundma veteranid Austrias oma võistlustel, kui näiteks finaali „warm up“ kaart oli veel õige, ehk suurendus, aga stardis saadu oli juba 1:10000 „otse“ ja ka värvid polnud õiged?

Keeraks veelkord kalendrit tagasi.

Aasta 1975 – Okaa käärudes olevatesse metsadesse kutsuti VNFSV MV raames korraldatud võistlusest osa võtma sõbralike maade – Bulgaaria ja Ungari koondised mõõtu võtma NSVL koondistega, eelmänguks kavandatava teie sotsialismimaade karikavõistlustele.

Asjasse mitte puutuva, kuid olulise faktina olgu märgitud, et täielikult eesti meestest koosnenud CCCP II tegi nii suunas kui ka teates „puhta töö“ pjedestaalil. Huvitav asjaolu ilmnis nimelt teatapäeva pärastlõunal, kui kõiki paluti osalema ungarlaste palvel korraldatud treeningvõistlusest.

Kuna peale kaklust rusikatega ei vehita, siis sai rada ka rahulikult läbitud. Raja läbimise järel selgus, et võistluse tellijad olid olnud ka üsna kiired. Üllatuseks palus delegatsiooni juht ka ametlikku protokolli. Imestunud pilkudele selgitas ta, et Ungaris loetakse NLiitu vähearenenud O-maaks ja seega ei saa ju ometi koju viia tulemusi, mis näitavad, et seekord teile üldse vastu ei saadud – see seaks ju ohtu edaspidise osavõtu planeeritud üritustest.

Ei ole mitte üksnes totalitaarse ühiskonna leiutis, et eesmärk pühitseb abinõu – sport on ikka olnud eneseteadvust upitav vahend. Kui on tekkinud teatud foon, mis tähtsustab tulemust sooritusele, siis sõltub edasine juba paljuski konkreetsetest olukordadest ja asjaoludest, kus peab tegema „raskeid valikuid“ ja siis on näha, mida on saadud kaasa algõppest ning mis on juurde õpitud aastate jooksul.

Eks koosjooksu juured on seal, kui päevakutel kuuled: mis punkti te lähete või mis number sul

järgmine on? Ja areng läheb edasi, kui treener või asjaajaja näitab, et ära sellest maha jää, nii võib ka medal tulla. Ja õpitaksegi ära, et ei tohi „silmi kinni panna, kui teine punkti poole läheb.“

Aga, kuna „lõplik tõde istub orienteeruja sees“, siis võib igaüks ka ise otsustada, kui vinige tegija ta on. Nagu ka pika raja MV-I – selleks on vaja eraldistarti, et seal siis koos joosta. Pärast jooksu saime listis lugeda, et kui julm ja piiratud on meie president, kes julgeb juhtida tähelepanu reeglite rikkumisele, kuigi osa jooksjaid teadsid juba koosjooksu reeglitiku kehtestamisel, et need on surnult sündinud ja seega ei ole vaja neid ka järgida.

Reeglid on nõrganärvilistele

Tänases maailmas piisab ausale mängule viitamisest vaid siis, kui mängus on pelgalt au. Mida rohkem lisandub aule aga hinda, seda täpsemalt peab olema mäng reguleeritud. Koosjooksu reeglistik ongi kehtestatud nendele nõrganärvilistele, kes tunnevad näiteks valgusfoori tulesid ja teavad ka punase rõnga-ga ümbritsetud märkide tähendust.

Tundub siiski, et oma mõju nimekirja siiski avaldab. Mõnele tuleb küll naer peale, kui sinna satub, kuid teisalt, reaktsioonide järgi võib tunnetada teatud piinlikust tekkinud tähelepanu kohta. Muidugi on ka meie jooksjate pingi lühiduse tõttu koosjooksust kasu saanute tulemuste moonutatav osa märgatavalt suurem, kui näiteks Rootsis. Alati võib arutleda, et kuidas see nii läks ja kas koosjooksust oli ka kasu või saavutati tulemus sellest hoolimata ning vaid maine sai kahjustatud, aga selle mingisugunegi õigustamine ja austuse nurumine niimoodi saadud tulemustele on küll vastuvõetamatu.

Samas soojendas minu hinge ja südant lugu, kuidas Markus vaatab sellest üle ja kaugemale ja tõi ära magusama tordi.

Kaasaegsete olümpiamängude algusest

on tehtud ponnistatud hoida sporti ausa ja puhtana. Näiteks esimese ülevenemaalise suusatšempioni Pavel Bõtskovi (1910. a. Moskvas) tulemus taheti hüljata, kuna mehel oli kojamehena rohkem aega viibida vabas õhus ja omas seega „füüsilise töö professionaalina“ eelist kontorirottide ees!

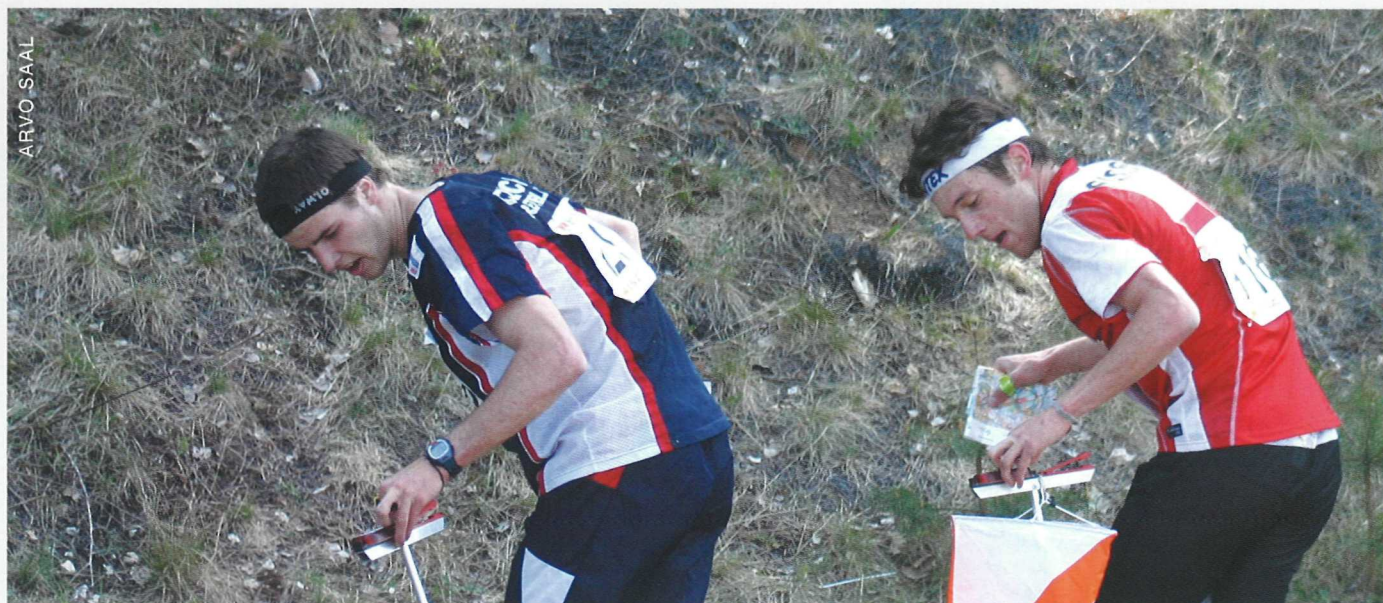
Kaasajal ei vaata enam keegi, millega sa leiba teenid, kui sa vaid dopingut ei kasuta. See teema ongi WADA hoolsa kontrolli all. Kas on näiteks kergejõustikus dopinguga probleeme? Kindlasti mitte. Ikka leidub keegi idablokist, kes jääb sõelale, peaaasi, et kõrgema suurusjärgu tähti valel ajal ei tülitata. Või näiteks veredoping murdmaasuusatamises – mitte mingit probleemi! Ikka ja jälle leiti pärast võistlusi hotellist tilguteid. Kuni äkki keegi viis bensiniijaama ununenud (!!) Soome koondise medikamentidekoti politseisse.

Kuidas oleks ikkagi võimalik koosjooksmist vähendada? Nagu on teatatud, koguneb võistluste žürii pärast iga koosjooksu juhtumit asja arutama, samuti IOF tegelevat probleemiga ja tõsiselt.

Kas on ka tulemusi?

Esmalt peaks vast korrastama reegleid ning nendes sätestama ka konkreetse statuudi. Kui ikkagi ei ole iseseisev rajaläbimine, olgu ka konkreetsete sanktsioonid reeglite rikkumise eest. Siis on näha, kas leidub Uraali ja Püreeneede vahelt erilist poliitilist soovi koosjooksust reguleerida, sest kunagi ei tea, millal „on omal lehm kraavis“.

Ausa mänguga ei ole aga sellel mitte midagi ühist. Ausa mängu kohta ei käi mitte mingid reeglid ja see on midagi palju enam kui pelgalt reeglite täitmine, pigem on Aus Mäng eluhoiak ja mõtteviis. Ikka ja jälle antakse välja Fair Play auhindu ja neid on palju vähem kui olümpiamedaleid.

ARVO SAAL

Ümmargusi arve

orienteerumisraja kõrvalt

Olavi **Tomson** tuletas suvel meelde, et tuleval aastal (so. 2007) täitub esimestel orienteerujatel pool sajandit kaardi ja kompassiga metsaradadel aega võttes jooksmist. Fakt, et metsas käidi. Täpsemal arvestamisel selgus veel, et tegelikult täitus juba tänava mitmelgi mehel poolsada hooaega kaardi ja kompassiga orienteerumisaradadel, sest aktiivset tegutsemist aastatel 1957-2006 on just viiskümmend hooaega.

Iseasi on muidugi, kas neid algelisi katsetusi pool sajandit tagasi saab täieõiguslikeks orienteerumisvõistlusteks tänapäeva mõistes pidada. Tõnu Raid on möönud: „Minu esimene tõeline orienteerumishooaeg oli siiski 1958ndal. Sel hooajal pakuti juba mitut võistlust ja mina soovisin ise neist osa võtta. Seega olin läinud juba orienteerumise teele ja lisaks sellele jäingi tollest ajast orienteeruma. Varasemad võistlused olid juhuslikud kokkupuuted selle alaga.

Juhuslikud selles mõttes, et:

- 1) juhuslikult oli matkajate kokkutulekul selline asi plaanis;
- 2) juhuslikult jäin mina kutsujatega nõusse sinna minna;
- 3) juhuslikult oli vaja ühte inimest võistkonda osa võtma asimuut võistlusest.

Kokku võttes. See tegevus tookord seal oli küll orienteerumiselementidega üritus, kuid minule vaid juhuslik katsetus.“

Pool sada hooaega metsaradadel kaardi ja kompassiga

Viiskümmend hooaega metsaradadel! Seda on Eestis suutnud viis meest, kes alates 1957. aasta hooajast on igal aastal ise võistelnud või võistlusi korraldanud. Need mehed on Ilmar Kask, Rain Lahtmets, Heino Mardiste, Tõnu Raid ja Hugo Tartlan, kes võistlesid vapralt ka lõppenud 2006. aasta suvel.

Seejuures kõige toimekam ja mitmekülgsem – Tõnu Raid – alustas kaardi ja kompassiga metsajookse teistest aasta võrra varem, juba 1956. aasta suvel Taevaskojas, Eesti matkajate kokkutulekul. Iseasi, kas tema loeb neid orienteerumisvõistlusteks tänapäeva mõistes. Tõnu on nendest viiest mehest aastate vältel olnud kõige rohkem seotud orienteerumisega – olnud nooruses tippvõistleja, korraldanud suurvõistlusi ja teinud nende jaoks kaarte, aidanud treenerina võitulede paljusid meie tipp-orienteerujaid, viimastel aastakümnetel võitnud oma vanuseklassi Eesti meistrivõistlustel igat karva medaleid.

Viimastel aastatel Piirivalveametis töötades on ta olnud tegev nii Eesti-Venemaa kui ka Eesti-Läti piirikomisjonis, uurinud vanu ürikuid ja maakaarte ning maastikul otsinud sajandite-vanuseid teetrasse, koostanud Eesti kohta kauneid raamatuid.

Mida pajatavad mehed ise oma esimesest võistlusest?

Ilmar Kask on kogu meie sõjajärgse orienteerumise arengu kaasa teinud, olnud palju aastaid ise selle suunajaks ning seetõttu meie orienteerumise elav ajalooallikas, suur filosoof ja toimunu lahtimõtestaja. Ilma temata oleks meie orienteerumislugu palju hallim, järjepidevusetum, igavam.

Ammustel möödunud sajandi 50ndatel alustanud Ilmar Kask on meenutanud noid oma noorusaegu sedamoodi. Tartu matkajate esimene kokkutulek (või nagu tollal öeldi: Tartu linna turistide kokkutulek)

peeti Valgemetsas 25. ja 26. mail 1957, võisteldi kolmel alal: telgi püstitamine, orienteerumismatk ja teatevõistlus. Mõnikümmend aastat hiljem kirjutas Ilmar Kask, tookordne geograafiatudeng, sellest üritusest tagasisivaatena: Esimese suunistusvõistluse panin endale kord kirja Tartu matkajate I kokkutulekul peetud võistkonna asimuut- või joonorienteerumise 1957. aasta maikuus Valgemetsas, ehkki too võistlus tänapäeva orienteerumismäärustiku raamesse hästi ei mahu. See asimuut- või joonorienteerumine jäi meelde rohkem küll mingi maamöötmisharjutusena – nii kaardil kui ka maastikul. Õigupoolest tegeles tähtsamaga kapten, kuid omajagu joosta said ikka teisedki. Võistkonda pidi kuuluma kaks meest ja kolm naist, üks neist oli Ilmari kursusekaaslane Malle Sallaste (praegu Malle Mardiste), kapteniks Ants Raik. Malle Mardiste on seda minekut meenutanud nii: Mäletan, tuli liikuda mitu kilomeetrit asimuudi järgi ning panna oma märk maha, kui on jõutud raudteetammile. Kaardiks oli tookord lahmakas lilla valguskoopia, möödus 1:50 000.

Tõnu Raidi esimene võistlus oli Eesti matkajate kokkutulekul 1956. aastal Taevaskojas, kus oli kavas asimuutliikumine. Ta on meenutanud: Leidsin üles 1956. ja 1957. aasta matkajate kokkutulekute programmid. Taevaskojas oli 14.07.1956 kell 12 kavas „Start kaardi järgi liikumise võistluseks“. Sinihallik oli 13.07.1957 kell 12.30 võistlusmatka start, juhendis on öeldud „Võistlusmatkal peab grupp kompassi abil läbima ettenähtud marsruudi ...“. Siis oli orienteerumiseks teatud aja kestel nelja–viie asimuutlõigu läbimine ja kindlasse kohta raudteele väljajõudmine. Tänapäevaste tarkuste põhjal nimetaksime võistlust asimuudi järgi liikumiseks. Selle ülesandega sain minagi segavõistkonna koosseisus hakkama ja lõksus olingi. Nii see ala algas.

Mõlemad matkajate kokkutuleku võistlused olid küll orienteerumiselementidega, kuid tänapäeval seda klassikaliseks orienteerumissportiks ei peeta.

Individaalsed **orienteerumisjooksud** algasid alles järgmisest ja ülejäämisest aastast. Neid aegu on Tõnu meenutanud sedaviisi: Neil aastail käis askeldamine selle ümber, kas orienteerumine on iseseisev spordiala või kuulub võsajooksuna matkajate meelelahutuslike tegevuste klassi. Meil (s.t orienteerujatel tänapäeva mõistes) olid juba olemas omad võistlused, olid tekkinud kohtunikud, hakkasid kujunema reeglid, oli olemas seltskond vanderselle, kes metsade taga võsa vahel hingeldades ja väriseva käega Andrianovi kompassilt asimuuti võttes kohtusid. Oli olemas orienteerumine selle tolleaegses arusaamises ja mõttes. Siis tuli üks mees, kelle peas oli tol hetkel rohkem selgust kui ülejäänuil (nii situatsiooni tunnetamise mõttes kui ka ... eesti keelt puudutavas osas) ja teatas: Mina olen ORIENTEERUJA ...

Isiklikult mulle, 19aastasele nohuninale, mõjus see kui kõva sõõm nuuskpiiritust – löi ajud selgeks ja ... tekitas kohutavat meeletähti, et sellise elementaarse tõe pidi minu eest keegi teine välja ütleva. Loomulikult: olid ju olemas võistlused, kohtunikud, hakkasid kujunema reeglid, olid võistlustest osavõtjad (ma ju käisin osa võtmas, seega olin ju ... osavõtja), aga keegi polnud veel ORIENTEERUJA. Niimoodi enda kohta polnud Eestis pärast sõda ju veel mitte keegi öelnud. Tol hetkel tähendas see mulle, et veel keegi tunneb, ja mõtleb, ja näeb maailma samamoodi kui mina, s.o läbi aimeliste ja segaste o-kaartide

ja ebatäpsete asimuutide. Veel keegi oli end selles võsajooksjate maailmas millegi suhtes paika pannud! Tal oli oma harrastus ja ta oli selle ala harrastaja ...

See mees oli Ilmar Kask ja nii ta väitis. Seepeale vaatas ta nati ringi ja ütles: võibolla on ka Madis Aruja ORIENTEERUJA. Teistest seekord ei räägitud. Ebaõiglus riivatuna (tegelikult tundsin ju mina end ammu niisugusena) nimetasin kohe ennast ka ORIENTEERUJAKS. Siis oli see mulle tähtis.

Rain Lahtmets on oma esimest võistlust metsaradadel kaardi ja kompassiga meenutanud niimoodi: See millest me räägime, on ju minu lapsepõlv ja poisiiga (mis kestab ilmselt praegugi) ja väidetavalt oleme me kõik pärit lapsepõlvest.

Orienteerumisse tulin matkamisest. Esimesed tõsised matkad tegin TPI üliõpilasena, päris esimene oli tuusikumatk Karjala maakitsusel 1955. aasta talvevaheajal. See oli minu esimene kohtumine Arne Kivistikuga, siis me ei teadnud kumbki veel midagi orienteerumisest kui spordist. Järgmisel aastal, 1956 matkasin Lõuna-Eestis, Viljandi Turismibaasi tuusikuga (seal tutvusin Endel Jõgiojaga, kes sel ajal oli vist juba loonud TPI matkasektsiooni). 1957. aasta suvel kutsuti mind instruktoriks Viljandi Turismibaasi. Ühe Viljandi baasi matkagrupid käisime 1957. aastal Siniällikul Eesti matkajate kokkutulekul. TPI oleks seal esinenud kahe võistkonnaga, kui keegi oleks olnud nõus jooksma teatevõistluse viimases vahetuses. Võtsin selle rolli, TPI saavutas kaksikvõidu. Sama, 1957. aasta augustis, enne Baltimaade matkajate I kokkutulekut Gaizinkalsis, korraldas Aleks Kaskneem Eesti koondisele rändava laagri Sigulda lähistel, kus korraldasin treeningut telgi kiirpüstitamises.

Orienteerumine algas ja arenes sel ajal matkajatevahelise võistluse. Seltskond ja harrastus oli suurepärane. See on mõjutanud mu elu tänapäevani. See oli aeg, kui ma sattusin ka ühte asjalikku ja teotahtelisse seltskonda, kes eri aegadel eri nimetuste all, lõpuks Orienteerumiseföderatsiooni presiidiumina seda ala Aleks Kaskneeme eestvedamisel Eestis (taas)käivitas: lisaks vanematele meestele olid seal minuealistest veel Tartu tudengid Madis Aruja ja Ilmar Kask, mõnevõrra hiljem Arne Kivistik.

Üks mälestuskild 40 aasta taha

Komsomolskis Amuuril Burevestniku meistrivõistlustel 1965 jäi kadunuks naisvõistleja. Otsisime teda kõigi oma rajameistrite ja raadiojaamadega. Võistluspaik oli laagrist Amuuri pidi väljas ning varsti jõudis kätte aeg (päeva ainus võimalus) liinilaevaga tagasisõiduks. Rajameistrid jäid otsima, mina kui laagriülem sõitsin võistlejatega ära. Laeval kohtasin kadunud tütarlast. Ta oli kohtunud karuga, ehmunud ja jooksnud nagu jalad kandsid orgu pidi alla ... koju sõidu suhtes eelmisse või isegi üle-eelmisse sadamasse, kus ta siis laevale istuski. Informeerisin otsijaid oma raadiosaatjaga. Taskutelefonini oli jäänud veel ligi kolmandik saajandit.

Toolkordset eestlaste seltskonda meenutab foto. Pildil: Eestlased Amuuri-äärses Komsomolskis (1965). Vasakult: Rain Lahtmets, Erich Suvi, Uno Dorbec, Aino Murula, keegi kohalik, Rein Välba ja Hugo Tartlan.

Hugo Tartlan oli samuti 1957. aastal Viljandi lähedal Siniällikul matkajate kokkutulekul ametis kohtunikuna. Laager asus järve lõunatipust veidi lõuna pool lagendikul, vallseljaku ääres; teispoole seljakut oli Siniällikas. Võistluse ajal tuli minna asimuudi järgi läbi kinnise maastiku. Kohtunikud mõtsid raudteele väljajõudmisel halbe suurust.

Õige koht oli varem primitiivse geodeetilise riistapuuga (bussooliga) välja mõõdetud, mitte kuigi täpselt, aga täpsemini kui tavaline matkakompass seda võimaldas. Hugo Tartlan on hiljem meenutanud: Võistlus algas järve ja raudtee vahel asuvalt teerajalt ning kulges mööda heinamaad ja sööti lääne suunas. Koosnes kolmest või neljast lõigust, jooksu kogupikkus oli 1,5–2 km. Arvesse läks jooksu aeg ja täpsus. Stardi andsime (ainult meile teadaolevast) null-punktist mõned meetrid ühelt või teiselt poolt. Finišis pani iga võistkond maha oma tähise, mille kauguse järgi meile teadaolevast null-punktist sai määrata kõrvalekaldumise (vea) suuruse.

Hugo Tartlan on meenutanud veel ühte huvitavat võistlust sama aasta 30. novembri ööl vastu 1. detsembrist: Mina olin seal seljakotte kaalumas. Kui kõikidele võistkondadele oli start antud, viidi mind autoga ühte karjääris asuvasse kontrollpunkti, kus tegime lõkke üles. Rajal nägime ülikooli võistkonda, kuhu kuulus ka üks prillidega, pika matkakepiga sihvakas noormees. Paar aastat hiljem noormehega tutvudes osutus selleks Heino Mardiste.

Heino Mardiste ise mäletab oma esimesest võistlusest mõndagi: Ööl vastu 1. detsembrist 1957 korraldasid Tallinna matkajad Aegviidus öise orienteerumise. Enne seda käisime neljakesi Tähtveres vaatamas, kuidas kompassiga suunda võtta, see oligi ainuke harjutus.

Võistlesime neljalikmeliste võistkondadega, seljakotid seljas. Ülikooli võistkonnas olid bioloogid Sven Veldre ja Jaan Naaber, geograafid Ülo Vilt ja Heino Mardiste. Startisime Aegviidu raudteejaamast, esimene punkt oli Nelijärve järvede vahel. Me ei saanud seda hästi kätte ja ronisime suusahüppetorni, sealt nägime kontrollpunkti lõket. Pärast ilmnes, et punkt oli valesti. Hiljem rehkendati lõppajad sellest punktist, mitte stardist, kohtunikud märkisid ju punktides aegu. Meie veel natuke protestisime, meil oleks tublisti parem aeg olnud, me saime punkti suhteliselt kiiresti kätte. Kolmandat KP-d läksime võtma õrnal lumekirmel nähtavate autojälgede järgi, sest arvasime, et rajameister viis punkte autoga välja ja jälg jäi maha. Panime igavese ajamisega Mägede külla ... talu värava taha, kus õues seisis kummiratastega hobukaarik! Kulus aega, enne kui kaardil koha paika saime. Finiš oli Jäneda tehnikumis. Lõpuks saime neljanda koha.

Ülikooli ajal oli meil tahtmine väljas toimuvatest üritustest ikka osa võtta. Selline hulkumine oli geograafidele siis nii omane. Kasvõi esimene Kääriku maraton 1960. aastal – kui asi toimub, vaja osa võtta. Matkajate kokkutulekul ja suvel matkamas ma ei käinud, suvel olime praktikal. Siis tuli minu esimene orienteerumisvõistlus Aegviidus, ööl vastu 1. detsembrist 1957. Paar korda käisime veel jooksmas, 1958. aasta mais Tartu matkajate kokkutulekul Taevaskojas ja Tallinna matkajate kokkutulekul Kloostrimetsas.

Minu puhul oluliseks stiimuliks olid „Kalevi“ esimesed meistrivõistlused 1958. aasta suvel Viljandis, mille ma ära võitsin. Seal oli Eestis esimest korda pärast sõda kavas individuaalne valikorienteerumine ilma seljakottideta, kohe „Kalevi“ esivõistlused. Kontrollaeg oli kolm tundi, valikus olid punktid suurte vahemaadega. Ühte kaugeimat punkti ma ei läinud võtma, teed mööda tuli minna kaugele metsa. Vaatasin, et ma ei jõua sealt punktist õigeks ajaks tagasi ja keerasin ümber.

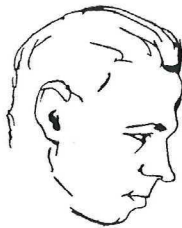
Minu aeg oli täpselt 3:00.00 – mina hiljaks ei jäänud, teised jäid kõvasti hiljaks. Väga suureks stiimuliks oli mulle võit! Mina, kes ma polnud elus seni sporti teinud, tulin esimeseks võistlusel, kus oli päris palju rahvast jooksmas. Ilus kullatud žetoon anti ka. See ala hakkas mulle kohe istuma, tundsin, et see on minu ala ja sellega tahan ma tegelda. Algusest peale tundsin, et olen orienteeruja, mitte matkaja.

Need Kalevi valikorienteerumise meistrivõistlused 15. juunil 1958 Viljandi lähedal Viiratsis organiseeris Eesti kauaaegne matkajuht Armult Reinsalu. Ta on meenutanud: Eelmisel aastal olime Guido Venega käinud Soomes, seal kohtusime orienteerujatega, saime hulga materjale. Otsustasingi korraldada analoogilise võistluse Eestimaal. See oli esimene individuaalvõistlus Eestis pärast sõda ilma seljakottideta. Varem oli Venemaa eeskujul võisteldud seljakottidega ja kampsas. Kaardi saime metskonnast, panime ühiselt kaardile kontrollpunktid – mis oli kaugemal ja raskem, sellele märkisime rohkem silmi. Kontrollaeg oli selline, et keegi kõiki maastikul olevaid punkte läbida ei jõuaks. Võistleja pidi ise mõtlema ja valima.

Sellised on esimestest kaardi ja kompassiga korraldatud võistlustest osavõtnute muljed.

Orienteerumisjooks 80 aastat tagasi ja tänapäeval

Esimene orienteerumisvõistlus Eestis peeti 19. juunil 1926 Pirita jõe põhjakalda männimetsas tsaariaegse pooleverstase kaardiga (1:21 000). Tollastest ajaleheartiklitest selgub, et igas kontrollpunktis seisis tookord kaks vahekohtunikku, kellelt sai KP läbimist tõendavaid sedeleid, kontrollpunktid ise olid sihi pealt juba kaugemale nähtavad. Võitja, tuntud kergejõustiklane Julius Tiisfeldt (pildil) kulutas 4,9 km 5 KP-ga raja läbimiseks aega 29.18,8, seega linnulennulise 1 km aeg 5.59.

Sellel kaugel orienteerumisjooksul on kaks järge ka nüüdisajal. Aastate eest, pärast seda, kui olin ajalehest Vaba Maa leidnud selle esimese võistluse kontrollpunktidega kaardi, korraldasid Tõnu Raid ja Andres Käär täpselt 61 aastat hiljem – 19. juunil 1987 – äsjaväinud Andres Kääri 1:10 000 värvikaardil samade punktidega nn meenusjooksu. Seekord olid KP tähised riputatud 1 m kõrgusele ja kontrollpunktides kasutati värvpliitseid.

Stardi ja kontrollpunktide asukohad jäid muutmata, vaid finiš oli toodud lähemale (kloostrivaremete kõrvale parkimisplatsile), et lühendada puhast tänavajooksu viimasest KP-st finišisse. Jooksmat tuli 63 asjahuvilist, osavõtjate seas oli ka üks Tallinnas komanderingus olnud šveitslane. Jooksu võitis Valentin Mikson, läbides 4,4 km 5 KP-ga raja 21 minuti 23 sekundiga.

Edasiste sündmuste kohta on Andres Käär hiljem kirja pannud järgmised read: „Mõtlesin, et võiks sellist üritust hiljem mõnel juubeliaastal korrata, aga imiteerides enam tolaaegset orienteerumiskaarti ja situatsiooni. Rääkisime sellest ka Tõnu Raidiga. Idee oli korraldada võistlus nn retrostiilis kaardil. Kaart oleks originaaliga samas lahenduses, mõõtkavas ja kujunduses, aga kaasaegse situatsiooniga.

Nii asetaksime jooksjad tollasesse situatsiooni, kaart oleks ligikaudu sama usaldusväärne kui originaalselt kasutatud 1926. aastal. Kui olin saanud OCAD6, milles sai hõlpsasti ise leppemärke joonistada, katsetasingi teha retrostiilis kaarti.

Tänavu, kui „juubeliüritus 19. juunil“ kalendrisse ilmus, olemuselt aga täpsustamata jäi, vaatasin asja üle. Kuna Jüri Tarmak on Tallinna kandis just sellistes originaalformaatides ürituste korraldaja, rääkisin esmalt tema ja ka Tõnu Raidiga. Tarmak haaras kohe asjast kinni, ta sai tuge veel EOL-i kontorist Tõnu Lauterilt.

Viimasel hetkel hakkasid nad kartma, et rada saab Kloostrimetsa tundvatele päevakulistele liiga lihtne ja originaalkoopiaga oleks seiklus-

likum. Dilemma sai lahendatud nii, et osalejad said võtta kas retrostiilis kaardi või vana kaardi koopia (või mõlemad). Punktides olid SI jaamad. Finišilõik läbi Pirita oleks läinud algsest palju pikemaks, nüüd on uus kloostriehitus ees. Originaalpikkuse, 4,9 km saamiseks starditi finišiga samast paigast ja vanas stardikohas oli esimene kontrollpunkt.“ Starti tuli 92 asjahuvilist. Kõige kiiremini läbis 4,9 km ja 6 KP-ga raja Neeme-Rain Velleste uue kaardiga, aeg 23.49 (1 km aeg 4 minutit 52 sekundit). Vana, ebatäpse kaardiga kulutas Rene Ottesson aega 30.21, rohkem kui Tiisfeldt 80 aastat tagasi. Naistest oli kiireim Riina Laev uue kaardiga, tema aeg oli 33.58.

Veidi „Austraalia orienteerumise isast“ Jess Jarverist Teatava üllatusena tuli möödunud aasta lõpul Kodu-Eestisse teade, et Eesti mees Lembit Järver (Jess Jarver) oli viiekümneendastapäeva tähistanud Austraalia orienteerumise „maaletoojaks“. Selgus, et sõjapõgenik Lembit Järver oli Eestist aastate eest Austraaliasse viinud ka orienteerumisharrastuse. Siin polnud sellest midagi kuulnud.

Esimesed teated tema osast sealse mandri orienteerumiselu edendajana avaldas Austraalias vahetusõpilasena õppinud Timo Sild ajakirja Orienteeruja 2005. aasta viimases numbris. Timo Sild kirjutab, et teoses „50 Kuldset aastat, Lõuna-Austraalia orienteerumise ajalugu 1955–2005“ väidavad raamatu autorid: ... esimene orienteerumisvõistlus toimus Austraalias 9. juulil aastal 1955 Eesti mehe Lembit (Jess) Jarveri eestvedamisel.

Lembit JÄRVER

Lembit Jarver saabus Austraaliasse 1949. a. pärast Teist maailmasõda. Sporditreenerina kasutas ta treeningutel aeg-ajalt orienteerumiselemente, mis tekitas selle ala vastu suurt huvi ja Lembit otsustas orienteerumist ka eraldi alana tutvustada. Kergejõustiklane, spordiametnik, treener ja ajakirjanik Lembit Järver (3.03.1922 Tallinnas-11.02.2006 Adelaide's) saabus Austraaliasse koos oma naise Aitaga Augsburgi põgenikelaagrist Lääne-Saksamaalt. Laagris oli ta aastatel 1946-1948 tulnud Eesti ja Balti mängudel ning nn. Nürnbergi protesti-OM-il võitjaks teivashüppes, isiklik rekord 3.60.

Enne Teist maailmasõda oli Tallinna koolipoiss Lembit Järver olnud kiire jooksja, seetõttu võrreldi teda tihti 1936. aasta Berliini olümpia-võitja Jesse Owensiga, hüüdnimi Jess kleepus külge. Koolipõlves oli ta võistelnud ka Austraalias tundmatul spordialal – orienteerumises, kus tuli kasutada kaarti maastikul olevate kontrollpunktide leidmiseks. Seda ala õpetas ta oma uuel kodumaal sealsetele sportlastele.

Lembit Järver on sees ka Eesti Spordi Biograafilises Leksikonis, temast leidub andmeid internetis ja mitmetes artiklites ja raamatutes, kuid tema olulisest osast Austraalia orienteerumiselus polnud kusagil sõnagi mainitud.

Nooruse tulipäisuse ja elutarkuse lisandumise kohta on elukogenud mehed ilusti öelnud.

Ilmar Kask: Noored mehed on alati natuke käredad olnud, tahavad et asi liikuma hakkaks, siis tuleb teinekord kõvemini ütelda. See käib asja juurde.

Anto Raukasele kuulub tabav väljaütlemine: Vanal inimesel on see eelis, et ta on noor olnud. Noor inimene pole vana olnud.

Orienteerujate juubeliaastat on sobilik lõpetada Tõnu Raidi tõdemusega: Jooksmist tuleb treenida, orienteerumist õpetada ja tahet kasvatada.

Nõos 26. novembril 2006

VELLO VIIRSALU

Seiklusmäng

VANALINNAS

Orienteerumine tähendab inimestele tavaliselt sportlikku tegevust vabas looduses. Kompassi ja kaardi abil läbitakse kontrollpunkte, mille leidmine on alati mänguline ja loominguline. Tavaolukorras tuleb orienteerumist ette võõras linnas, kuid vahel ka oma kodulinnas.

Tallinna Õpetajate Maja töötajad tulevad igal tööpäeval tööle läbi Tallinna vanalinna, kuid pilk munakividelt naljalt kõrgemale ei kerki. Samas on meil õnn töötada kultuuriväärtuslikus keskkonnas. Kõik, mis on lähedal, tundub tuttav ja teada, kuid kas see ikka on nii? Seetõttu tulimegi mõttele ühendada vanalinn ja mänguline orienteerumine. Orienteerumismäng Tallinna vanalinnas sai nimeks „Sajandeid põnev” ning oli esialgu mõeldud kooliõpilastele – nemad hakkavad ju hoidma sajanditetaguseid väärtusi tulevikus. Hiljem kasvas sellest välja projekt firmadele ja riigiasutustele kui motivatsiooni- ja meeskonnaüritus. Põnev orienteerumine pakub lõbusat meelelahutust ka sõprus-kondadele kas sünnipäevadeks või teistmoodi ühistegevuse jaoks. Koostöös konkreetse seltskonnaga saab mängule anda lisaväärtusi, mis on mõeldud vaid neile (toitlustamine, kingitused parimatele jne). Meie orienteerumismängu põhiline eesmärk on lõbusas vormis vanalinna avastamine ja põnevate faktide teadasaamine UNESCO maailmapärandi kohta. Seetõttu ei ole kohustuslik riietuda ka spordidressidesse. Siiski võistlevad erinevad võistkonnad omavahel nii küsimuste vastuste täpsuses kui ka teekonna läbimise kiiruses. Iga võistkonnale antakse pärast instrueerimist kaasa kaart koos seal märgitud kontrollpunktidega ja voldik küsimustega iga kontrollpunkti kohta. Küsimuste

ARVO SAAL

ülesehitus nõuab teekonna läbimist ja oma silmadega kontrollpunkti nägemist. Jällegi kehtib reegel, et kiirusta aeglaselt. Kuigi hasart võib kannustada tervet võistkonda kiirustama, ei tohiks unustada vanalinna nautimist.

Sina, kes Sa oled ilmselt tulihingeline orienteeruja (kuna loed juba ajakirja „Orienteeruja”), töötad inimestega, kes võiksid samuti selle aktiivse liikumisega tegeleda. Kui neile tundub metsas orienteerumine liiga keeruline, võiks Su meeskond alustada pisut tuttavamas keskkonnas – linnaruumis. Kui väike orienteerumispisik juba hinges, küll siis varsti hakatakse Su kollektiivis organiseerima ühisbusse sõiduksvabasse loodusse.

ANNELI TARKMEEL
Tallinna Õpetajate Maja projektijuht

JÜRIÖÖ NÜÜD JUBA 48. KORDA!

On lähenemas kevad ja koos sellega ka orienteerumishooaja üks avauitustisi – Jüriööjooks.

1960. aastal Keila lähistel alguse saanud traditsioon on saanud püsiva tuule tiibadesse ja muutunud ürituseks, kuhu tullakse ja kust minnakse – ikka selleks, et aasta pärast jällegi tulla. Tulla, et selgitada kes kiirem, kes taiplikum, kes tugevam. Tulla ka selleks, et lihtsalt jätkata pikaajalist traditsiooni, kohtuda jällegi vanade sõprade ning konkurentidega, meenutada paksu lund Kambjas ja Haapsalus, jäist vett Türil ja Saaremaal, ilusat kevadet Padelis ja Pärnus. On ju selles nii orienteerumise valu kui ka võlu.

Seekord siis Toilas. Toila on asula Ida-Virumaal, üks põhjaranniku ilusaimaid kohti, asula, mis asub kauni Pühajõe maalilistel kallastel. On koht, kus asus Vabariigi Presidendi suveresidents – Toila-Oru loss, mis aga kahjuks hävis möödunud sõjas. Kuid

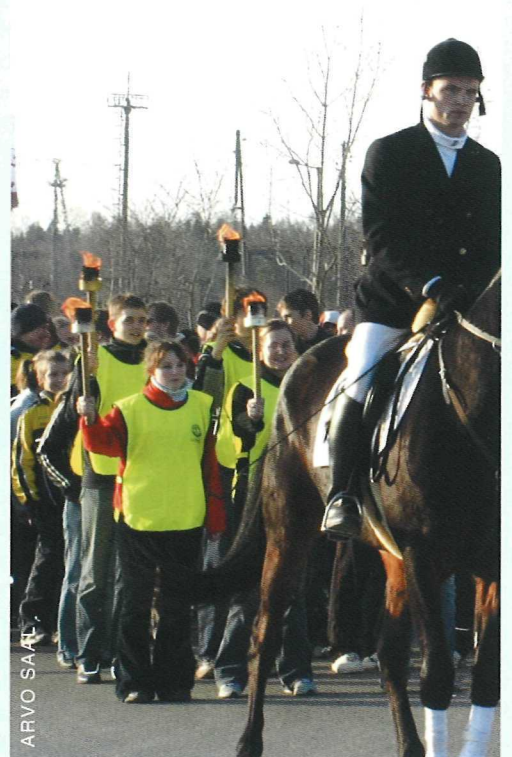
see ammune vaim on siia jäänud ja ootab üha uusi avastajaid.

Võistlusrajad on tehnilised, füüsiliselt mitte kergete killast. Maksimaalne kõrguste vahe tõusul on 30 meetrit. On palju teid ja radu – valdavalt pargimaastik, kus leidub aga ka võsastunud ribasid ja pehmet lodumaad - on meri, jõgi, tiigid ja muidugi hulka maalilisi vaateid. Oleks vaid aega neid imetleda!

Meile, rahvaspordiklubi Jõhvikas liikmetele, on see kolmanda Jüriööjooksu korraldamine – esimene oli 1989. aastal Vokas ja teine 1995. aastal Narva-Jõesuus. Püüame teha kõik selleks, et Toilas jääksid võistlusega rahule nii osavõtjad kui ka pealtvaatajad.

Olete oodatud! Okas päkka!!

Jüriööjooksu traditsiooniline algus- võistkondade tõrvikutega rongkäik (pilt 2005. a.)

ARVO SAAL

JALGADE KOORMUSJAOTUSE ANALÜÜS –

diagnostikameetod ülekoormusvigastuste põhjuste täpsustamiseks spordimeditsiinis

MAIE JÜRCEL

TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinik

Kumulatiivne korduv mikrotrauma võib põhjustada kudede kahjustust ning viia ülekoormusvigastuste tekkeni, mis esinevad sportlastel küllaltki sageli, moodustades 30 – 50% kõigist spordivigastustest.

Jooksmisega seotud spordialadel tekivad sedalaadi vigastused jalgadel. Ülekoormuse teket soodustavad faktorid jaotatakse välisteks ning sisemisteks. Välistes faktorid on seotud treeningu ebaadekvaatse planeerimise ja läbiviimisega – treeninguvead, kehv varustus, ebasobiv keskkond ning tehnikavead.

Sisemised faktorid, mis võivad luua eelsoodumuse ülekoormusvigastuste tekkeks, on seotud sportlase anotoomiliste iseärasustega ning on tugi-liikumisaparaadi biomehaanikahäirete tekke aluseks – arengulised biomehaanilised kõrvalekalded (puusa-, põlve- või hüpeliigete X- või O-hoid, lampjalgsus, õõspöid), lihaste tasakaaluhäire või lihasnõrkus, liigete ebastabiilsus jne.

Jooksmise seisukohalt on väga oluliseks liikumisaparaadi lülis pöid, kuna just selles piirkonnas toimub esmane kontakt maapinnaga. Normaalne põia asend tagab pinnasega kokkupõrke optimaalse amortiseerimise. Normaalse kõnnitsükli (või jooksutsükli) jooksul järgnevad põia füsioloogiline pronatsioon (hüppeliigesest sissepoole pöördumine) ja supinatsioon (hüppeliigesest väljapoole pöördumine) üksteisele normipärasel ulatusel. Ülalpool loetletud anotoomilised iseärasused võivad põhjustada ülemäärast põia pronatsiooni (hüperpronatsioon, joonis 1) või supinatsiooni ning soodustada ülekoormusvigastuse teket.

Joonis 1.
Hüperpronatsioon

Sagedamini esinevateks ülekoormushaigusteks, mida üha enam seostatakse jalgade biomehaanika häirega, on reie-niudepaela sündroom (iliotibialtrakti sündroom), põlvekedra valusündroom, eesmine ja tagumine sääreluu sündroom (nn. „luuümbrise põletik“), Achilleuse kõõluse vigastus, tallasidekirmet kinnituskoha põletik („kannavalu“ sündroom), põialuude valusündroomid. Kaebusega sportlase pöördumisel arsti poole on haiguse diagnoosimise käigus

oluline alajäseme kogu kineetilise ahela hoolikas uurimine võimalike ülekoormust soodustavate faktorite väljaselgitamiseks. Väljendunud juhtudel võib biomehaanikahäire olla diagnoositav kliinilisel uurimisel, kuid näiteks vaevumärgatav hüperpronatsioon põia piirkonnas, mis toimub millisekundite vältel, võib tavalisel kliinilisel läbivaatusel jääda diagnoosimata.

Väärtuslikku lisainformatsiooni annab sellistel juhtudel jalgade koormusjaotuse uuring Footscan Scientific Romberg 3D Box (RSscan International, Belgia) aparatuuri abil, mis on TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinikus kasutusel 2002. aastast. Jalgade koormusjaotuse mõõtmise süsteem koosneb surveplaadist, sünkronisaatorist ning arvutitarkvarast (foto 1 ja 2). Tarkvara võimaldab jagada talle pinna paljudeks regioonideks ning väljastab andmed nende piirkondade maksimaalse rõhu, keskmise rõhu ning koormusjaotuse kohta põia erinevate piirkondade vahel. Samuti on võimalik määrata jalatüüp

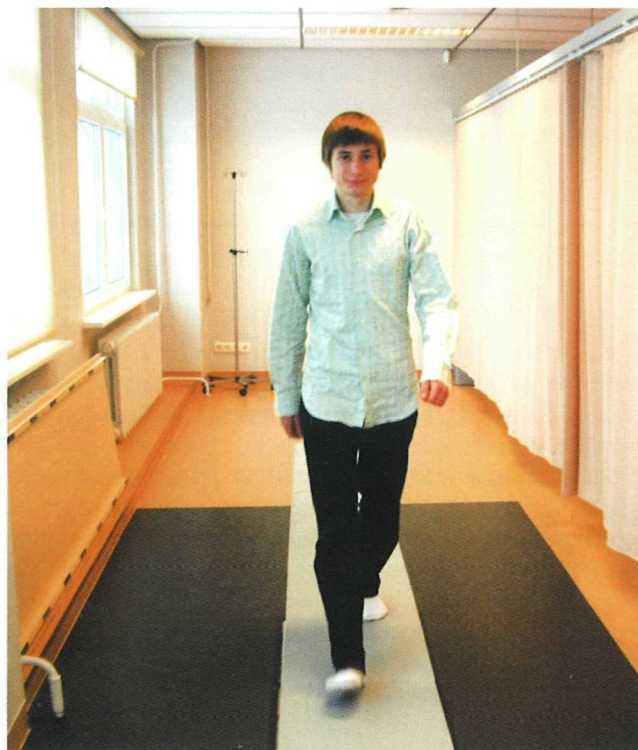

Foto 1. Surveplaat on monteeritud põrandasse ning ühendatud arvutiga.

(võlviindeksi alusel), hinnata pöidade asendit liikumissuuna suhtes, ristivõlvi seisukorda ning toefaasi komponentide pikkust. Saadud andmete interpreteerimine annab ettekujutuse põia erinevate osade positsioonist ning võimaldab diagnoosida ülemäärast pronatsiooni või supinatsiooni ja selle paiknemist kannal, kesk- või eespõia piirkonda.

Ülekoormusvigastuste ravi on kompleksne ning eeldab meditsiini personali ja sportlase ning treeneri head koostööd. Arsti ettekirjutatud ravimite ja füsioteraapia (võimlemisharjutused ja elektriravi)

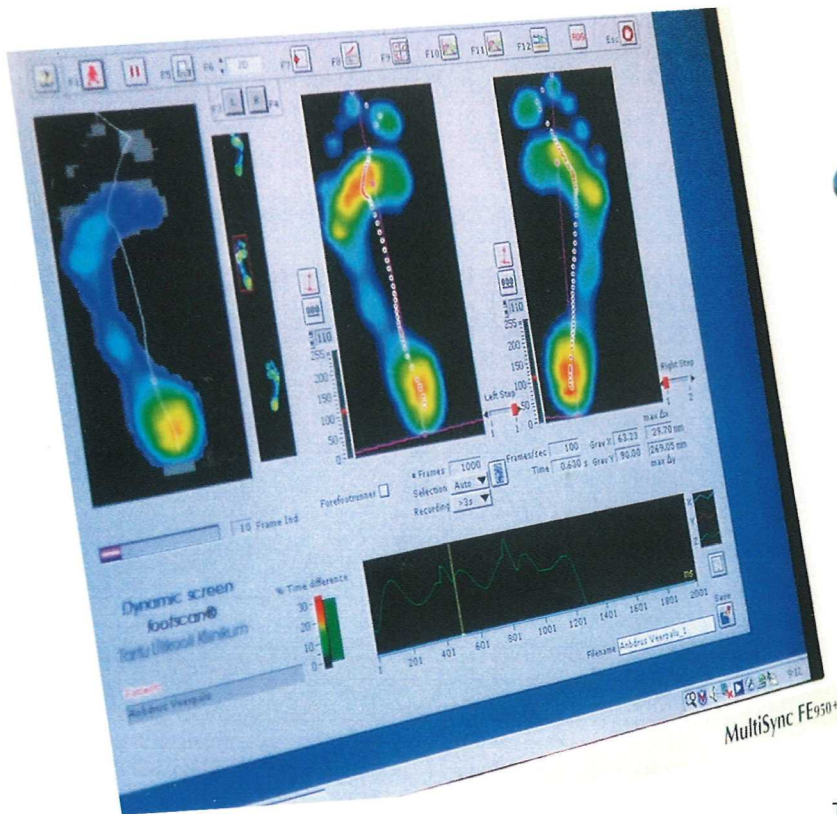

Foto 2. Arvutitarkvara abil toimub jala koormusjaotuse analüüs.

kõrval hõlmab see ka nõustamist sportlasele sobivate jalatsite valikuks ning tugiortooside (ergonoomiliste tallatugede) valmistamist diagnoositud biomehaanikahäirete korrigeerimiseks. Baseerudes jalgade koormusjaotuse analüüsi andmetele on Belgia ettevõtete

Foto 3. Tugiortoos.

RSscan International ja AFT (Advanced Foot Technology) koostöös välja arendatud moodulsüsteem tugiortooside tehnoloogia, mis on kasutusel ka spordimeditsiini ja taastusravi kliinikus (foto 3.). Vastavalt uuringu tulemusel diagnoositud biomehaanikahäirele kombineeritakse omavahel erinevaid moduleid (alusmoodulid, korrigeerimismoodulid ning katemoodulid) ning valmistatakse sportlasele sobivaimad tugiortoosid, mis tagavad jala neutraalse positsiooni ning takistavad ülekoormust tekitavaid liikumisi (funktsionaalne korrigeerimine).

TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinikus on jalauuringutel käinud ja omale tugiortoosid saanud paljud sportlased, nende seas ka orienteerujad - Sander Vaher, Timo Sild jt. Oma jala biomehaanikahäirete korrigeerimisest huvitatul tuleb uuringutele registreerimiseks pöörduda TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinikusse, aadress Puusepa 1a, Tartu, telefon 7319221, www.kliinikum.ee/taastusravi/. Lisainfo e-postiaadressil Maie.Jyrgel@kliinikum.ee.

Põlva maakonna lahtised meistrivõistlused õises orienteerumisjooksus

Reede, 13. aprill

Orava, Põlva mk.

Võistluskeskus Orava Põhikoolis

Programm: Startide algus kell 21.00

Autasustamine kell 23.30

Tähistus võistluskeskuse: Vaata skeemi kodulehel

Võistlusklassid ja stardimaksud:

HD 21, D40, H35, H45, H55+	Põlva maakonnast	30 EEK
	Väljastpoolt	60 EEK
HD18, 16, 14	Põlva maakonnast	15 EEK
	Väljastpoolt	30 EEK

Kaart ja maastik: Kaardi nr. 2006053LK esmakasutus. Metsasus 90%. Mõõdukalt teid, radu ja sihte. Maksimaalne kõrguste vahe 10 meetrit. Läbitavus hea. Valdavalt okasmets. Välitööd 2006.a. Mõõtkava 1:10 000, kõrgusjoonte vahe 2,5 m. Kaardi autor Madis Oras.

Planeeritavad radade pikkused:

H 21	- 9,0 km
H18,H35	- 7,0 km
D21,D 18; H16,H45	- 6,0 km
D16, D40; H55	- 4,0 km
H, D14	- 3,0 km

Autasustamine: Kõigi vanuseklasside 3 paremat autasustatakse medali ja diplomiga, võitjaid lisaks kingitusega.

Märkesüsteem: SportIdent

Registreerimine: kuni 09. aprillini IVK <http://www.sportnet.ee/ivk/> kaudu,

e-mail: kobras@neti.ee või tel. 7994 851. Registreerimisega koos tasuda osavõtumaks OK Põlva Kobras a/a 1120074588. Registreerimisel teatada SI-kaardi number, kui see erineb EOL andmebaasis olevast või kaardi rentimissoov. Renditasu 25.-kr. päev.

Muud: Kontrollpunktides on tähistuseks toruhelkurid. Käesolev juhend ja värskem info asub:

OK Põlva Kobras koduleheküljel <http://kobras.polvamaa.ee/>. Võistluskeskuses riietumise ja pesemise võimalus.

Korraldajad: OK Põlva Kobras, Põlva Maakonna Spordiliit.

Peakorraldaja: Nikolai Järveoja 5034 368.

Rajameister: Kalle Ojasoo.

Öine lühirada Tartu Maaspordiliidu karikatele

6. aprill kell 20.45 – LÜHIRADA

Keeri

VÖISTLUSKLASSID- D16, D21, D40 H16, H21, H40
MÄRKESÜSTEEM-

SPORTident elektrooniline märkesüsteem. Registreerimisel märkige oma SI-kaardi number, kui see erineb EOL andmebaasis olevast, või soov seda rentida! SI-kaardi renditasu: 20 krooni.

MAASTIK JA KAART-

Kaardi autor: Madis Oras. Välitööd 2006-2007. Eelmine kaart 8737 EOL ndmebaasis. Mõõtkava 1:10 000. Värvipaljundus.

Maastiku iseloomustus: Lihtne. Läbitavus keskmine kuni hea.

LIGIKAUDSED RADADE PIKKUSED-

D16	2-4 km	H16	3-5 km
D21	4-6 km	H21	5-7 km
D40	3-5 km	H40	4-6 km

REGISTREERIMINE

Kuni 2. aprillini 2007. Interneti Võistluskeskuse kaudu: <http://www.sportnet.ee/ivk/>.

Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks OK Kape a/a 1120072784 Hansapangas.

Hilinejaid registreeritakse kahekordse osavõtumaksu eest olemasolevate reservkohtade piires.

OSAVÖTUMAKS- HD16 30 krooni
HD21, HD40 60 krooni

AUHINNAD- Tartu Maaspordiliidu karikad võitjatele. Auhinnad võistlusklasside kolmele paremale.

VÖISTLUSE KORRALDAB-

Tartu Maaspordiliit ja OK Kape

Peakorraldaja: Peeter Lind, tel. 5205 661, peeter@korteriyhistu.net

Rajameister: Meelis Zimmermann

XVII PEKO KEVAD

14. aprill

Korela

15. aprill

Mikitamäe

VÖISTLUSALA: Tavarada + lühirada

MAASTIK JA KAART:

1. päev – Korela. Seis: 2004. a. sügis-talv, 1:10 000, h 2,5 m. Kaardi autorid Are Leesik, Kalle Kalm. Männimets valdavalt hea kuni keskmise läbitavusega ja väga hea nähtavusega. Reljeef keskmiselt kuni tugevalt liigestatud. Kõrguste vahe nõlval 30 m. Maastik suhteliselt kuiv.

KOHALESÖIT: Värskast Saatse mnt. 3 km. Tähistus algab Värskast.

2. päev – Mikitamäe. Seis: 2007 talv-kevad, 1:10 000, h 2,5 m. Kaardi autor Madis Oras. Männimets hea kuni väga hea läbitavusega ja väga hea nähtavusega. Reljeef nõrgalt liigestatud. Kõrguste vahe kaardi lõikes 10 m. Tihe teedevõrk. Maastiku esmakaardistus.

KOHALESÖIT: Tähistus algab Karisilla ristist. Värska-Räpina mnt 4. km.

VÖISTLUSKLASSID: HD 8NR, 10NR, 12, 14, 16, 18, 20, 21A, 21B, 35, 40, 45, 50, 55,60,H65, Avatud rada 4,5 km.

PROGRAMM:

Laupäev, 14.04.2007. Tavarada, start 13.00.

Pühapäev, 15.04.2007. Lühirada, start 11.00.

MÄRKESÜSTEEM: Võistlusel kasutusel SI-süsteem. Registreerimisel teatada oma SI-number. SI-kaarti on võimalik rentida korraldajalt 25 krooni päev.

STARDIMAKSUD:

HD8-14	30.-/päev
HD16-20,60,65	40.-/päev
HD21-55	75.-/päev

Stardimaks kanda üle Värska OK PEKO arvele 1120074669 Hansapangas. Hilinejatele kahekordne stardimaks.

REGISTREERIMINE: 8. aprillini 2007 IVK-s, või e-mail: raul48@hotmail.ee

MAJUTUS: Ettetellimisel

Värska sanatoorium (hotell) tel. 7964 666

Hirvemäe puhkekeskus tel. 7976 105

Värska külalistemaja tel. 7964 635

Värska Gümnaasiumis(põrandamajutus) 35.-/öö tel.79 64 721

PARKIMINE: 10.-/päev

AUHINNAD: Vastavalt osavõtjate arvule kahe päeva summas. Kõikidele nõõrirajal jooksjatele väike auhind.

PEAKORRALDAJA: Raul Kudre

LISAINFO: Raul Kudre, tel 7964 721, 5256 695

XX Ilves-3

4.-6. mai

Haanja

Olete oodatud kevadisele mitmepäevajooksule Ilves-3, mis 2007. aastal toimub juba kahekümnendat korda. Ootame kõiki orienteerumissõpru, nii tippsportlasi kui ka asjaarmastajaid, kel tahtmist panna end proovile Eestimaa paremates metsades huvitavatel orienteerumismaastikel. Kõigile jagub erinevas pikkuses radu vastavalt oma o-ostustele.

Lühendatud tavarada	4.05.	Haanja	16.00
Tavarada	5.05.	Haanja	11.00
Tavarada	6.05.	Haanja	10.00

VÖISTLUSKLASSID, STARDIMAKSUD (26.04.2007)

D8NR, D10NR, D12A, D12B TR, D14A, D14B, H8NR, H10NR, H12A, H12B TR, H14A, H14B —30 kr/1p=90 kr
D16A, D16B, D18, D20, H16A, H16B, H18, H20 —60 kr/1p=180 kr

D21A, D21AS, D21B, D21E, D35, D40, D45, D50, D55, H21A, H21AS, H21B, H21E, H35, H40, H45, H50, H55 —100 kr/1p=300 kr
D60, D65, D70, H60, H65, H70, H75, O3, O5, O7 —70 kr/1p=210 kr

NR - nõõrirada, TR - tugirada, AS - lühike tehniline (A Short), O - avatud rada. Kui võistlusklassi on registreerunud 1-3 võistlejat, siis viiakse võistlejad veteraanide klassides üle üks aste nooremisse klassi ja noorteklassides B-klassist A-klassi või üks aste vanemasse klassi.

Ühendatud võistlusklassis toimub võistlus olenemata võistlejate arvust.

MÄRKESÜSTEEM- Kasutatav märkesüsteem – SPORTident.

REGISTREERIMINE-Kuni 26.04.2007. Stardiprotokolli algusesse jäetakse vabu kohti, mis eelregistreerimise tähtaja möödumisel kahekordse stardimaksu eest jooksvalt täidetakse. Registreerimine koos stardimaksu tasumisega 26. aprillini OK Ilves koduleheküljel www.okilves.ee/ilvesteade. OK Ilves pangaarve nr. 1120086880 (Hansapank). SI-kaardi rent on 25.- krooni päevas. Võistlejatele, kes vajavad viisat, on registreerimine kuni 2. 04. 2007.a.

KAARDID- Kaardistused 2006.a. kevad sügis. Mõõtkava 1:10 000 ja 1:15 000 vastavalt võistlusklassidele, kõrgusjoon 5 m. Eelmised kaardid: 2006008,

KARJALASKEVÖISTLUS JA LIHAVÖTTESPRINT 2007

07.-08. aprill *Pikakannu* Võrumaa

KORRALDAJA: OK Võru

07. aprill Karjalaskevõistlus (tavarada) Pikakannu. Start 12.00

08. aprill Lihavõttesprint (lühirada) Pikakannu. Start 10.00

KLASSID:

HD8NR, 10NR, 12, 14, 16, 18; HD21A,B; HD35, H40; HD45; H50; D55; H60

Avatud rajad 3 ja 6 km kohapeal registreerimisega.

MAASTIK JA KAART:

Tüüpiline, vaheldusrikas Lõuna-Eesti maastik. Mõõdukalt liigestatud, valdavalt liivapinnasega maastik. Tasasemad osad vahelduvad reljeefivormidega, mille suhtelised kõrguste vahed on 10-15 m. Esineb mikroreljeefi. Maastik valdavalt kuiv, kuid esineb arvukalt pisemaid soid ja sookesi. Kõrguste vahe kaardil 25 m. Läbitavus hea ja väga hea. Suhteliselt tihe teede ja radade võrk. Metsasus 80%.

Tavarajal kasutusel uuendatud Madala kaart (eelmine kaart EOL nr.9020, <http://www.orienteerumine.ee/kaart/kaartshow.php?Kood=9020>), millele on lisandunud 3,5 km² varem kaardistamata ala.

Lühiraja kaart – Pikakannu kaardi lõunaosa (EOL nr. 2005061, <http://www.orienteerumine.ee/kaart/kaartshow.php?Kood=2005061>).

MÕÕTKAVAD:

Karjalaskevõistlusel: HD8NR, 10NR 1:7500; HD12, 14, 45+ 1:10000; ülejäänud klassides 1:15000.

Lihavõttesprintis: HD8NR, 10NR 1:7500; kõigis ülejäänud klassides 1:10000.

VÖISTLUSKESKUS JA KOHALESÖIT:

Võistluskeskus Pikakannu Põhikoolis. Tähistus algab Võru-Obinitsa teelt, 3 km pärast Lasva asulat.

EELREGISTREERIMINE ja STARDIMAKSUD:

Eelregistreerimine kuni 02. aprillini 2007 Interneti Võistluskeskuses (<http://www.sportnet.ee/ivk/>), või e-postiga allan@kurmik.ee

Võistlusklass	Stardimaks
HD8-14	30.- EEK/päev
HD16-18	40.- EEK/päev
HD21-60	75.- EEK/päev

Stardimaks kanda: Orienteerumisklubi Võru arveldusarvele nr.10402006021008 Eesti Ühis pangas

Hilinenud ülesandmisi ei rahuldata, soovitame joosta avatud rajal.

KONTROLLSÜSTEEM:

Kõigis võistlusklassides elektrooniline SportIdent süsteem. Elektroonilise kontrollkaardi omanikel teatada kaardi number koos eelregistreerimise-

2006009, 9502.

MAASTIK - Kohati mõõdukalt, kohati väga märgine kõrguste vahega 30-50 meetrit. Reljeefi detailsus on vahelduv. Maastikul on palju väikesi soid, tihe teede ja radade võrgustik. Idapoolses maastikuosas on põhiliselt lehtpuumets, joostavus on üldiselt hea, kohati esineb metsaraiet. Maastiku kesk- ja lääneosas on põhiliselt segametsa ja joostavus on tänu alustaimestikule ning mahalangenud puudele kehvem. Nähtavus on varieeruv. Raiemiskel ja soodes on tihe alusmets.

VÖISTLUKORRALDUS- Võistluskeskus asub Haanja suusastaadionil.

Stardid asuvad võistluskeskusest 1-2,5 km kaugusel. Teisel päeval, 5. mail 2007 on põhiklassidele WRE võistlus.

Koondarvestus on kõikides võistlusklassides kolme päeva summas.

Auhinnatavate kohtade arv sõltub osalejate arvust.

Eelstart on iga päev 2 minutit. Legendid on ainult võistluskaardil.

Minirada avatud iga päev võistluskeskuses. Start: 1. päev 16.00- 19.00; 2. päev 11.00-14.00; 3. päev 10.00-13.00. Joostakse mööda tähistatud rada must-valge skeemiga. Raja pikkus on 0,5-1 km. Osalema oodatakse kuni 10-aastaseid lapsi, abi rajal on lubatud. Tulemused ilmuvad järgmiseks päevaks,

ga. Teistel võimalik laenutada kaarte korraldajatel hinnaga 20.-kr/päev.

PESEMINE: Soe välidušš võistluskeskuses.

TOITLUSTAMINE: Puhvet võistluskeskuses.

PARKIMINE:

Tasuline parkimine võistluskeskuse vahetus läheduses. Sõiduautod ja väikebussid 15.-/päev, suured bussid 30.-/päev.

MAJUTUSVÖIMALUSI:

Hotell "Kubija" Võrus tel. tel 78 66000 <http://www.kubija.ee/>

"Hermes" külalistemaja Võrus tel. 78 21326

Jõeveere turismitalu Tabinas tel.52 80952 (Mart Viitkin)

Peremajutus Tabinal 50 52339 (Katrin Puusepp)

Tabina puhkemaja tel 78 29100, 50 90143

Haanjamehe talu, 78 66000

Setomaa turismitalu OÜ Kalatsõva külas Meremäe vallas 52 06466 (Enn Laanemäe)

Külalistetoad Rõuges tel. 78 59198 (Karin Laine)

Kirkumäe käämping tel.50 84264 (Uno Ruus)

Kerepääse turismitalu (tel. 56 957 278)

NB! Põrandamajutus võistluskeskuses, Pikakannu Põhikoolis 30.-EEK/öö ja inimese kohta. Ettetellimisel võimalik toitlustamine kooli söökla (3 söögikorda=75 krooni; 2 söögikorda(õhtu ja hommik)=50 krooni).

Põrandamajutuse ja toitlustamise ettetellimine: Ülle Rauk 56 622576

Lisa info majutuse kohta Võru Turismiinfopunkti 78 21881

AUHINNAD:

Auhinnad parematele kahe päeva aegade summas. Lisaks auhindad kõigile esimese päeva võitjatele. Auhindade arv sõltub osavõtjate arvust võistlusklassis.

INFO:

Peakorraldaja Allan Kaasik, tel. 52 30405, allan@kurmik.ee

Rajameistrid Markus Puusepp ja Sixten Sild

Jooksev info võistluse kohta OK Võru koduleheküljel www.okvoru.ee

KAARDINÄIDISED:

3. päeva tulemused avaldatakse ainult OK Ilves kodulehel.

Avatud rajad. Registreerimata võistlejail on võimalik kõigil päevadel startida avatud rajale (ca 3, 5 või 7 km). Start avatud 1.p. 16.00-17.30; 2.p. 11.00-12.30; 3.p. 10.00-11.30. Võistlus toimub sarnaselt orienteerumispäevakuga. Stardimaks 70 EEK, tasutakse sekretariaadis. Kasutusel SPORTident märkeviis.

Rinnanumbrid on stardis.

Võistluskeskuses on **puhvet ja lasteaed**.

PARKIMINE- Haanja suusastaadioni parklas. Parkimistasu 15.-EEK/päev.

MAJUTUS- Majutusvõimalused www.visitestonia.com

Hotell „Kubija“ www.kubija.ee, tel. 7866 000

Kuningatalu Võrus, Haanjas www.kuningatalu.ee, tel. 5289 100

Külalistemaja „Hermes“ Võrus, tel. 78 21 326

Külaliste toad Rõuges, 78 59 198

Majutuse maksumus 280 EEK (18 EUR) 1 inimene/ ööpäev; toitlustamine 40 EEK hommiku-, 50 EEK lõuna- ja 30 EEK õhtusöök.

Majutuse ja toitlustuse tellimine koos teenuse tasumisega kuni 2. aprillini 2007.a.

KORRALDAJA- OK Ilves, e-post: ok.ilves@mail.ee, [www: http://www.okilves.ee](http://www.okilves.ee)

Toila

48. JÜRIÖÖ TEATEJOOKS 2007 JUHEND

Laupäeval, **21. aprillil** Toilas (Ida-Virumaa).

Võistluskeskus Toila Gümnaasiumi territooriumil (tähistus Toilas Voka teeristist).

AJAKAVA:

17.00-18.30	Võistlusmaterjalide jagamine
19.00	Traditsioonilise Jüriöö jooksu tõrviku süütamine, rivistus ja avamine Toila asula territooriumil
20.00	Ühisstart I vahetusele
22.10	Võitjate finish (N,V ja H)
22.45	Autasustamine (N, V ja H)
23.30	Võitja võistkonna finish (P)
00.30	Autasustamine (P)

OSAVÕTJAD:

Võistlusest võivad osa võtta kõik spordiklubid, muud spordiühendused, töö- ja/või õppekollektiivid piiramatul arvul võistkondadega.

Arvestus toimub 4 erinevas võistlusklassis:

P - põhiklass - võistkonnad võivad koosneda ainult ühe klubi, spordiühenduse, töö- ja/või õppekollektiivi liikmetest. Võistkondade suuruseks on 5 võistlejat, neist kaks naist (kohustuslik jooksujärjestus H-D-H-D-H)

N - noored - võistkonnad võivad koosneda ainult ühe klubi, spordiühenduse, töö- ja/või õppekollektiivi liikmetest. Võistkonda kuuluvate sportlaste vanuse alampiir on 14 aastat ja üksikliige mitte vanem kui 18 aastat (s.1989.a. ja hiljem) Vanuste summa väiksem või võrdne 50 aastat (arvestatakse sünniaasta alusel). Registreerimisel on kohustuslik märkida võistlejate sünniaastad. Võistkondade suuruseks on 3 võistlejat, neist üks naine (kohustuslik jooksujärjestus H-D-H)

V - veteranid - võistkonnad võivad koosneda ainult ühe klubi, spordiühenduse, töö- ja/või õppekollektiivi liikmetest. Võistkonda kuuluvate sportlaste vanuste üldsumma vähemalt 130 aastat ja üksikliige mitte noorem kui 40 aastat (s.1967.a. ja varem) (üldsumma arvestatakse sünniaasta alusel). Registreerimisel on kohustuslik märkida võistlejate sünniaastad. Võistkondade suuruseks on 3 võistlejat, neist üks naine (kohustuslik jooksujärjestus H-D-H)

H - harrastusvõistlejad - vanuselised ja klubilise kuuluvuse piirangud võistkondade moodustamisel puuduvad. Võistkondade suuruseks on 3 võistlejat, neist üks naine (kohustuslik jooksujärjestus H-D-H)

RADADE PIKKUSED:

Võistlusklass P:

I vahetus (valges)	mehed	5-6 km
II vahetus (häämaras)	naised	3-4 km
III vahetus (pimedas)	mehed	5-6 km
IV vahetus (pimedas)	naised	3-4 km
V vahetus (pimedas)	mehed	5-6 km

3-liikmelised võistlusklassid N, V, ja H läbivad erinevad rajad pikkusega 3-6 km

Punktitähised metsas on helkivad.

KAART: 1:10 000, h 2,5 m, seisuga kevad 2007. Kaardistaja Väino Aul.

MAASTIK:

Väga hea ja hea läbitavusega männimetsane pargimaastik. Tugevalt liigestatud. Suurim kõrguste vahe ühel nõlval 30m. Teid ja radu suhteliselt palju. Soist ala on minimaalselt. Nõlvad osaliselt kevadiselt pehmed. Osa nõlvu on järsakud, mis läbimise seisukohalt läbimatud ja laskumisel ohtlikud. Osa võistlusmaastikust asub Toila asula hoonestuse piirides.

KEELUALAD:

Orienteerumisjooksu võistlusreeglitega sätestatud alad ehk siis vastava tähistusega õuemaad, peenrad ja ületamatud aiad. Mõnes kohas on keelualad tähistatud täiendava lindiga, et konkreetse targa puudumisel jooksjad kogemata aeda ei läbiks. Ületamatust aedadest üle ronimine või muul viisil nende läbimine on rangelt keelatud. Nendest läbi saamiseks tuleb kasutada ainult kaardile märgitud läbipääse ja väravaid.

MÄRKESÜSTEEM:

Elektrooniline SPORTident märkesüsteem.

VÕISTLEMISE KORD:

Teatejooks, kus iga võistleja võib läbida vaid ühe etapi. Võitja on määrustepäraselt esimesena lõpetanud võistkond.

Start suletakse 1 tund peale võitja võistkonna lõpetamist. Viis minutit peale stardi sulgemist antakse täiendav ühisstart kõigile veel startimata võistlejatele. Finish suletakse 2,0 tundi peale täiendavat ühisstarti.

AUTASUSTAMINE:

Rändauhinna "Kalevipoeg kivi viskamas" võistlevad ainult need võistkonnad, kes on registreerinud ja võistlevad põhiklassis.

Põhiklassis autasustatakse kolme esimest võistkonda.. Juhul kui esikoha võidab välisriigi võistkond, jääb rändauhind järgmise "Jüriöö teatejooksuni" hoiule Eesti Maaspordi Liitu "Jõud".

Autasustatakse võistlusklassi noored, veteranid ja harrastajad kolme parimat võistkonda.

Eriauhindadega autasustatakse põhiklassi iga etapi esimest lõpetajat.

REGISTREERIMINE:

Eelregistreerimine hiljemalt 10. aprillini 2007 Interneti võistluskeskuses: <http://www.sportnet.ee/ivk/> või elektronposti aadressil: ekukk@tlu.ee. Registreerimisel teatada võistlejate nimeline jooksujärjekord koos SI-pulkade numbritega (juhul kui see erineb EOL andmebaasis olevast) või SI rentimise vajadus.

SI laenus - 20 krooni. Muudatused nimelises jooksujärjekorras tuleb teha kella 19.00-ks.

Eelregistreerimine loetakse teostatuks registreerimise ja osavõtumaksu laekumisega.

OSAVÕTUMAKS:

P-klass	450 krooni
V-klass	270 krooni
H-klass	270 krooni
N-klass	180 krooni

Osavõtumaks tasuda 10. aprilliks 2007 orienteerumisklubi RSK Jõhvikas arveldusarvele 1120022527 Hansapank

KOHALESÕIT: Tähistus Tallinn-Narva mnt. Toila teeristmikult (165. km).

MUUD: Lisainfo ilmub jooksvalt klubi koduleheküljel

KORRALDAJAD:

Eesti Maaspordi Liit "JÕUD"
Eesti Orienteerumislit
RSK Jõhvikas (peakorraldaja)

Tartu Kevad 2007, Kääriku

28. aprill 14.00 – lühendatud tavarada **Kääriku**
29. aprill 11.00 – tavarada

VÖISTLUSKLASSID-

D10, D12, D14, D16, D18, D21A, D21B, D35, D40, D45, D50, D55, D65
H10, H12, H14, H16, H18, H21A, H21B, H35, H40, H45, H50, H55, H60, H65

MÄRKESÜSTEEM-

SPORTident elektrooniline märkesüsteem. Registreerimisel märkige oma SI-kaardi number, kui see erineb EOL andmebaasis olevast, või soov seda rentida! SI-kaardi renditasu: 20 krooni päevas.

MAASTIK JA KAART-

Kaardi autorid: Kalle Remm ja Madis Oras. Kaart 2006001 EOL andmebaasis. Mõõtkava 1:10 000 ja 1:15 000, H 5 m. Ofsettrükk – Printcenter

Maastiku iseloomustus: Keskmiselt kuni tugevalt liigestatud, kohati tiheda mikroreljeefiga. Läbitavus varieerub heast kuni väga halvani.

REGISTREERIMINE-

Kuni 23. aprillini 2007. Interneti Vöistluskeskuse kaudu: <http://www.sportnet.ee/ivk/>. Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks OK Kape a/a 1120072784 Hansapangas. Hilinejaid registreeritakse kahekordse osavõtumaksu eest olemasolevate reservkohtade piires.

OSAVÖTUMAKS-

HD10-14	30 krooni päev
HD16-18, H60, HD65	40 krooni päev
HD21-55	80 krooni päev

AUHINNAD- Vöistlusklasside parematele kahe päeva aegade summas.

VÖISTLUSE KORRALDAB- OK Kape

Peakorraldaja: Meelis Zimmermann, tel. 5343 5921, meelis@mk.ee

Rajameister: Madis Jaaniste

Tallinna lahtised meistrivöistlused teates

23. mai

Ülemiste

Mandaat kuni 17.30 Esimese vahetuse start kell 18.00

Ühisstart kõigile mittestartitud vöistlejaile antakse pool tundi peale võitja vöistkonna finišeerimist.

KLASSID JA STARDIMAKSUD

HD14/16	75 kr / vöistkond
HD21, H40, D50	180 kr / vöistkond
H60	120 kr / vöistkond

VÖISTLUSREEGLID:

3-liikmeliste vöistkondade vaheline teatejooks. Osa võivad võtta kõik orienteerumis- ja spordiklubid, muud spordiühendused, töö- ja õppekollektiivid piiramatu arvu vöistkondadega, kelle liikmete vanused vastavad vöistlusklasside vanusenõuetele.

KAART: 1:10 000 h 2,5m seisuga kevad 2006

MAASTIK:

Väga hea ja hea läbitavusega männimetsane luitemaastik. Nõrgalt liigestatud. Suurim kõrguste vahe ühel nõlval 10 m. Teid ja radu suhteliselt

palju. Soist ala on minimaalselt. Vöistlusmaastik asub Ülemiste järve ääres sanitaar-kaitse tsoonis.

KONTROLLSÜSTEEM

Elektrooniline SPORTident märkesüsteem. Ühel vöistkonnal peab olema vähemalt kaks SI-pulka. SI-pulga rent 25 kr

REGISTREERIMINE

Registreerimine kuni 20.05.2007 Interneti vöistluskeskuses (IVK) või e-mailiga: tiina.tamla@skanska.ee Registreerimisega samaaegselt tasuda osavõtumaksu ja vajadusel SI-pulga rent hiljemalt 20.mai 2007.a. Orienteerumisklubi Kooperaator, A/a 10002017276006 SEB Eesti Ühispank

AUTASUSTAMINE

Kõikide vöistlusklasside kolme parimat vöistkonda ja nende liikmeid autasustatakse Tallinna MV medalitega

LISAINFO

Ilmub jooksvalt OK Kooperaator kodulehel

Korraldaja: OK Kooperaator

Rajameister: Margus Klementsov

Inspektor: Jaanus Reha

V Klubide Karikas 2007

16. juuni Tavarada **Linnamäe**

Start kell 12.00

Kaart ja maastik: 1:10000 ja 1:15000, H2.5m

Vöistlusklassid: HD10N, HD14; HD16, HD20, HD21 (pikk), HD21L (lühike 60%), HD35, HD45, HD55, D60, H65

Planeeritud võitja aeg (minutites)klasside kaupa:

HD10 20min	H45 50min
HD14 25-30min	D21(pikk) 55min
D16, D21(lüh) 35min	H20, H35 60min
D45, D55, D60 40min	H21(pikk) 75min
D20, D35, H16, H21(lüh), H55, H65 45min	

Osavõtumaksud:

HD10	15 EEK	HD21 - HD55	80 EEK
HD14 - HD16	30 EEK	D60, H65	50 EEK
HD20	50 EEK		

Märkesüsteem: SPORTident märkesüsteem

Tavarajalt läheb arvesse ühelt klubilt 20 parema tulemus. Tavarajal saavad punkte iga klassi 10 paremat, ka nõõrirajal. Punkti skaala I koht 16 punkti, II koht 12 punkti, III koht 9 punkti, 4. koht 7 punkti, 5. koht 6 punkti jne. 10. koht 1 punkt.

17. juuni Teade **Andineeme**

Start kell 11.00

Kaart ja maastik: 1:10000, H2.5m, kaart 2006 aastal valminud. Maastik - keskmiselt liigestatud. Valdavalt väga hea läbitavusega nõmme- ja palumännik. Kohati on läbitavus keskmine.

Rajad: I vahetus 8,0 km; II vahetus 3,5 km; III vahetus 5,0 km

Vöistkonnas võivad osaleda mehed ja naised, lapsed ja veteranid valides sobiva pikkusega vahetuse.

Osavõtumaks: vöistkond - 180 EEK

Märkesüsteem: SPORTident märkesüsteem

Arvestuse pidamine: Arvestust peetakse klubide vahel mõlema päeva tulemuste põhjal.

Teates läheb ühelt klubilt arvesse 6 parema vöistkonna tulemus. Punktide skaala I koht 50 punkti, II koht 45 punkti, III koht 41, 4. koht 38, 5. koht 36, 6. koht 35 jne, 40. koht 1 punkt.

Autasustamine: 3 parimat klubi karikatega ja võitjat rahalise auhinnaga

Registreerimine: kuni 11. juuni 2007.a.

IVK keskuses, või e-postiga rejaanus@hotmail.ee; fax 621 2221 Maimu Tornberg Registreerimisega koos tasuda osavõtumaks:

Orienteerumisklubi Kooperaator, A/a 10002017276006 Eesti Ühispank

JUHATUSE otsused

Juhatus otsused 2006.a.

14.12.2006

Otsus nr. 509. Kuulutada välja avalik konkurss stipendiumide taotlemiseks ja määramiseks spordikoolituse alaseks ja sportlikuks tegevuseks ning orienteerumisjooksu arendamiseks.

20.12.2006

Otsus nr. 510. Kinnitada "Eesti orienteerumisjooksu, suusaorienteerumise ja rattaorienteerumise 2007.a. meistrivõistluste juhend".

27.12.2006

Otsus nr. 512. Kinnitada "EOLi 2007.a. Edetabelijuhend".

Juhatus otsused 2007.a.

05.01.2007

Otsus nr. 513. Määrata 2007.a. sportlasstipendiumid spordialaste võimete, oskuste ja koondises osalemise ning treeneristipendiumid võistlusreeglitiku tundmise, järgimise ja orienteerumisjooksu juhendamise ja arendamise

eest:

Sportlasstipendiumid: 2 x 15000 krooni Olle Kärner; 2 x 15000 krooni Markus Puusepp; 2 x 5000 krooni Mihkel Järveoja; 2 x 5000 krooni Timo Sild; 2 x 5000 krooni Lauri Sild; 5000 krooni Kenny Kivikas; 5000 krooni Raido Mitt

Treeneristipendiumid: 15000 krooni Tarvo Avaste; 15000 krooni Vallo Vaher; 7500 krooni Sarmite Sild; 7500 krooni Nikolai Järveoja.

08.01.2007

Otsus nr. 514. Eesti MV SO 19.-21.01.2007 jääb lumepuuduse tõttu pidamata, uueks meistrivõistluste toimumise ajaks on määratud 16.-18.03.2007.a.

15.01.2007

Otsus nr. 515. Kinnitada "Eesti orienteerumisjooksu HD21 koondise koostamise alused rahvusvahelisteks tiitlivõistlusteks".

31.01.2007

Otsus nr. 516. Kinnitada Eesti SO koondis noorte EM-ile ja juunioride MM-ile 11.-18.02.2007 Austrias (Salzburg) järgmises koosseisus: H20 Even TOOMAS OK Peko, Tiit TOOMAS OK Peko, Ain ROOSIMÄGI Rakvere OK, Joonas OJA Rakvere OK; D20

Mirjam RAUBA OK Võru; H17 Aleksandr SHVED SRD SK, Taaniel TOOMING OK Põlva Kobras; D17 Piibe TAMMEMÄE OK Orvand; Treener - esindaja Raul Kudre

31.01.2007

Otsus nr. 517. Kinnitada EOLi liikmete vahel 2007.a. riigi noorte tippspordirahade jaotus koos orienteerumistreenrite toetuseks eraldatud rahadega ning esitada see kultuuriministriumile.
OK Põlva Kobras
24876+143255, OK Võru 16584+146661, OK Orvand 0+64344, OK Ilves 8292+46212, Värska OK Peko 8292+36986, JOKA 16584+21768, Rakvere OK 0+25989, SRD SK 0+21923, ROK Rae 0+17104, OK Kape 8292+7972, Piirivalve SKK 8292+5206, Hiiumaa OK 8292+5170, SK Saue Tammed 0+12794, Sportnet 8292+0, TA OK 0+1022, OK West 0+963, KEK RSK 0+767, OK Lehola 0+461, OK Heering 0+154

31.01.2007

Otsus nr. 518. Kinnitada EOLi 2007. aasta edetabeli võistluste nimekiri.

09.02.2007

Otsus nr. 519. Lähetada IOF volinike koolitusseminarile

Sveitsis 30.03-01.04.2007 Lauri Leppik ja Mait Tõnisson.

09.02.2007

Otsus nr. 520. Kinnitada EOLi 2008.a võistluste korraldajateks:

OJ EMV lühirada, HD21 teade – Värska OK Peko (Kõvera/Orava)

OJ EMV tavarada, noorte- ja veteranide teade - OK Ilves (Veski, Saverna, Maaritsa)

OJ EMV pikk rada – OK Põlva Kobras (Krootuse)

OJ EMV õine rada – OK Kooperaator (Harjuma)

SO EMV sprint, lühi -, tavarada – OK Põlva Kobras (Valgjärve)

09.02.2007

Otsus nr. 521. Kinnitada Eesti rattaorienteerumise koondise koostamise juhend rahvusvahelisteks tiitlivõistlusteks 2007.a.

09.02.2007

Otsus nr. 522. Kutsuda EOLi kevadine üldkogu kokku 10. märtsil 2007. algusega kell 15.00. Harjumaal Viinistu Kunstmuuseumi külalistemajas. Kinnitada üldkogu esialgne päevakord.

09.02.2007

Otsus nr. 523. Kinnitada

riigieelarvest eraldatud 2008. aasta noortesporti toetuse jagamise alused esitamiseks kevadisele üldkogule.

13.02.2007

Otsus nr. 524. Kinnitada SI pulkade rentimise uus hinnakiri 2007. aastaks.

15.02.2007

Otsus nr. 525. Kinnitada "Eesti 2007.a. noorte- ja juunioride orienteerumisjooksu koondiste koostamise alused".

15.02.2007

Otsus nr. 526. Kinnitada Eesti koondis SO täiskasvanute MM-ile 22.02.-03.03.2007 Venemaal (Moskvas) järgmises koosseisus: H21 - Tõnis ERM TAOK, Taavi NURM OK Põlva Kobras ja Tarvo KLAASIMÄE OK Ilves.

22.02.2007

Otsus nr. 527. Võtta Eesti Orienteerumislüüdi liikmeks alates 22. veebruar 2007. Kaitsejõudude Spordiklubi registrikood 80079872, asutatud 1999, aadress Sakala 1 TALLINN 15094

Alus: EOLi põhikiri ja Kaitsejõudude SK 20.02.2007. a. avaldus nr 24.

SI kaartide (inglise keeles SPORTident control card) rentimise hinnakiri ja väljastamise kord

Kinnitatud EOL juhatuses 13.02.2007 (otsus nr 520)

Vastavalt EOL põhikirja "punkt 16. Liidu liikmetel on oma esindajate kaudu õigus: lõige 16.5. kasutada vastavalt kehtestatud korrale Liidu sümbolikat, vara ja vahendeid".

1. SI kaartide rentimise hinnakiri:

1.1. SI kaart (ver 5, 30 mälupesa): 20 EEK üks võistluskord EOL klubid ja

muud eraõiguslikud juriidilised isikud; Rentija kohustub kompenseerima 450 EEK SI kaardi kaotamise või purunemise eest.

1.2. SI kaart (ver 6, 60 mälupesa): 30 EEK üks võistluskord EOL klubid ja muud eraõiguslikud juriidilised isikud; Rentija kohustub kompenseerima 850 EEK SI kaardi kaotamise või purunemise eest.

2. Taotlus SI kaartide rentimise soovi kohta tuleb esitada elektroonilisel kujul EOL aadressile eol@orienteerumine.ee vähemalt 14 kalendripäeva enne võistluse ja/või ürituse toimumist. Taotluses esitatavad andmed: Rentija nimi (eraõigusliku juriidilise isiku), maksja nimi ja aadress, võistluse ja/või ürituse nimi, koht ning aeg.

3. EOLi ja Rentija (eraõigusliku juriidilise isiku) vahel vormistatakse "SI

kaartide üleandmise – vastuvõtmise akt", kus kajastatakse: SI kaartide numbrid, kogus, SI kaartide väljastamise ja tagastamise aeg.

Tõnu Lauter
tegevdirektor

Reklaami avaldamise hinnad

1. Eesti o-võistluskutsete avaldamine (must-valge):

1.1. suurus kuni A7 60 kr.
1.2. suurus kuni A6 125 kr.
1.3. suurus kuni A5 250 kr.
1.4. suurus kuni A4 500 kr.
(korduskutse avaldamine -30%).
Värvilised võistluskutsed reklaami

hinnaga.

2. Reklaami avaldamine (sisemised leheküljed):

2.1. suurus kuni A7 värviline 400 kr.
2.2. suurus kuni A6 värviline 800 kr.

2.3. suurus kuni A5 värviline 1600 kr.

2.4. suurus kuni A4 värviline 3200 kr.

3. Reklaami avaldamine (tagakülj) A4 värviline 4000 kr.

(kordusreklaami avaldamine -30%).

Eesti Orienteerumislüüdi liikmetele on reklaami avaldamisel soodustus -50%.

Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

aprillikuu orienteerumisvõistluste kalender

2	Öine Seeriavõistlus	Varsaallika
3	Tallinna teisipäevakud	Tallinna lauluväljak
4	Otepää kolmapäevakud	Kirikuküla
6	Tartu Maaspordiliidu karikas	Keeri
7	Karjalaskevõistlus ja Lihavõttesprint Metssiga 2007	Pikakannu-Madala Karujärve
8	Karjalaskevõistlus ja Lihavõttesprint Metssiga 2007	Pikakannu-Madala Karujärve
9	Tallinna sprint	Haabersti
10	Põlva teisipäevakud Tallinna teisipäevakud	Koorvere Pirita
11	Öine Seeriavõistlus Raplamaa päevakud	Hiiu-Jannseni Raikküla
12	Tartu neljapäevakud	Ihaste
13	Põlvamaa lahtised MV öine	Orava
14	XVII Peko Kevad	Korela
15	XVII Peko Kevad	Korela
16	Öine Seeriavõistlus	Loomaaed
17	Põlva teisipäevakud Tallinna teisipäevakud	Taevaskoja rist Liiva

18	Tallinna MV öises orienteerumisjooksus Öine Seeriavõistlus	Keila-Joa Keila-Joa
	Otepää kolmapäevakud	Tehvandi
	Võru kolmapäevakud	Kubja
	Lääne-Virumaa kolmapäevakud	Rakvere
19	Tartu neljapäevakud Pärnu neljapäevakud	Lähte Rannapark
21	Jüriöö teatejooks	Toila
23	Tallinna sprint	Pirita ringrada
24	Põlva teisipäevakud Tallinna teisipäevakud	Vinso Hiiu
	Järvamaa teisipäevakud	Albu
25	Raplamaa päevakud Võru kolmapäevakud	Rapla Kääraku
	Lääne-Virumaa kolmapäevakud	Neeruti/Ristamäe
26	Tallinna neljapäevakud Tartu neljapäevakud	Männiku Keeri
	Pärnu neljapäevakud	Niidupark
28	Tartu Kevad 2007	Kääriku
29	Tartu Kevad 2007	Kääriku
30	Öine Seeriavõistlus	Õismäe raba

orienteerumiskauba osäühing

NAASTARID,
SÄÄRISED,
KAITSEPRILLID,
ABIVAHENDID
NII TIPPTEGIJALE
KUI HARRASTAJALE

Muuk Tallinna neljapäevakul ja hooaja suurematel võistlustel.

Jalas

OLWAY

VJ
SPORT

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
agu.koppa@mail.ee 50 46 904

SEIKHUSED kutsuvad!

Fotograaf: Assar Joepäva

Hansapank
DREAM

Hansapank XDREAM 2007 kutsub kangEid:

- I Etapp **29.04 Türi sprint** (Koostöös SK Esto)
- II Etapp **09.-10.06 Otepää (oine)** (Koostöös OK Lehola)
- III Etapp **19.08 Keila-Joa** (Koostöös TA OK)
- IV Etapp **23.09 mooste** (Koostöös OK Võru)

Lisainfo vaata WWW.XDREAM.EE

Peasponsor:
Hansapank
Suursponsor: **Swedbank**

Sponsor:
SALOMON

**VOISTLUS TOIMUB KOHMEIHKMELISTE VOISTKONDATE VAHEL:
liikuda saab jalgsi, ratastei ja kanuuga.**